जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने दुधौरा खोलाबाट दिगो एवं व्यवस्थित रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खनन्न र संकलन गरी बिक्रि वितरण गर्ने कार्यको लागि

प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन

श्री मधेश प्रदेश सचिवस्तर को मिति 2082-08-11 गते को निर्णयानुसार स्वीकृत

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल

महाशाखा प्रमुख

पेश गरिएको निकाय

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

जनकपुरधाम, धनुषा, नेपाल

फोनः ०४१-५२७०१२

ईमेलः mofe@madhesh.gov.np

प्रस्तावक

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

जीतपुर, बारा

मधेश प्रदेश, नपाल

फोन नं. : ०५३-४१२१७३

परामर्शदाता

सुनरस कन्सल्टेन्सी एण्ड ट्रेडर्स प्रा.लि.

वीरगंज-१६, पर्सा, नेपाल

फोनः ९८५१००६६४३

ईमेलः shambhuprasadchaurasia@gmail.com

२०८२

CamScanner

संक्षिप्त शब्दावलीहरु

रा.चु.त.म.सं.वि.स.	: राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण विकास समिति
गा.पा.	: गाउँपालिका
जि.स.स.	: जिल्ला समन्वय समिति
न.पा.	: नगरपालिका
मि.	: मिटर
मि.मि.	: मिलि मिटर
घ.मि.	: घन मिटर
घ.फि.	: घन फिट
स्था.स.सं.	: स्थानीय सरकार सञ्चालन
सा.व.	: साझेदारी वन
गै.स.स.	: गैर सरकारी संस्था
डि.व.का.	: डिभिजन वन कार्यालय
जि.अ.स.स	: जिल्ला अनुगमन तथा समन्वय समिति
सा.व.	: सामुदायिक वन
प्रा.वा.प.	: प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण
वा.प्र.मू.	: वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन
IEE	: Initial Environmental Examination
EIA	: Environmental Impact Assessment
GPS	: Global Positioning System

विषय सूची

परिच्छेद १ 5
प्रतिवेदन तयार गर्ने ब्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगानाः 5
१.१. प्रस्तावको नामः 5
१.२ प्रस्तावकको नाम, ठेगाना, मोबाईल नं.: 5
१.३. प्रतिवेदन तयार गर्ने संस्थाको नाम र ठेगाना 5
परिच्छेद २ 6
प्रस्तावको सारांशः 6
क) प्रस्तावको उद्देश्यः 6
ख) भू-उपयोगमा पर्ने असरः 7
ग) वातावरणमा पर्ने प्रतिकुल प्रभावः 7
घ) मानव जिवनमा पर्ने असरः 9
ङ) जनसंख्याको चापः 9
च) स्थानिय पुर्वाधारमा हुने क्षतिः 10
प्रस्तावको विशेषताः 11
परिच्छेद ३ 14
प्रस्तावको विवरणः 14
क) प्रस्तावको किसिमः 14
१) प्रशोधन गर्नेः 14
२) उत्पादन गर्नेः 14
३) संकलन गर्नेः 20
ख) डेलिभरी गर्नेः 21
ग) प्रस्तावकोः 21
१) जडान क्षमता 21
घ) प्रयोग गरिने सामग्री (परिमाण र वर्ष उल्लेख गर्ने। 21
ङ) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुँदा निष्कासन हुनेः 21
१) ठोसः 21
२) तरलः 21
३) वायुः 21
४) ग्याँसः 21
५) ध्वनिः 22
६) धुलोः 22
च) उर्जाको विवरणः 22
छ) जनशक्तिको विवरणः 22
१) जमिनको क्षेत्रफलः 22
२) भवन र तिनका किसिमः 22
३) मेशिनरी औजारः 22
४) अपराध, दण्ड तथा जरिवानाः 22
झ) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको विस्तृत विवरणः 23
१) नक्साः गुगल नक्सामा आयोजना क्षेत्रः 23
२) सो क्षेत्र र वरिपरिको जनसंख्या र बसोबासको स्थिती 24

३) सो क्षेत्र र वरिपरिको वनस्पतिको विवरणः........24
४) संवेदनशील वस्तुको विवरणः........25
५) हालको स्थितीः........25
६) पानीको श्रोतः........26
७) फोहरमैला फ्याँक्ने वा प्रशोधन गर्नेः........26
८) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने ठाँउमा आवत जावत गर्ने बाटोः........26
९) उत्पादन प्रक्रियाः........26
१०) प्रविधिको विवरणः........26
११) प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्नको लागि गरिएको सार्वजनिक सुनुवाईको विवरणः........26
क) सार्वजनिक सूचना........26
ग) सार्वजनिक सुनुवाइका क्रममा सरोकारवालाहरूले उठाएका सवालहरू........27
ङ) सार्वजनिक सूनुवाईको निर्णय........27
परिच्छेद ४........29
प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावः........29
परिच्छेद ५........32
प्रभाव कार्यान्वयनका विकल्पः........32
परिच्छेद ६ वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाः........33
परिच्छेद ७ वातावरणीय अनुगमन........38
परिच्छेद ८........40
निश्कर्ष एवं सुझावहरू........40
८.१ निश्कर्षः........40
८.३ प्रतिवद्धता........41
अनुसुची १ उपमहानगरपालिकाले सहमती माँग गरेको पत्र........42
अनुसुची २ सहमति दिएको पत्र........43
अनुसुची ३ TOR स्वीकृतीको चिठि र सहमति पत्रहरुः........46
अनुसुची ४ भर्पाई........47
अनुसुची ५ पत्रिका सुचना........50
अनूसुची ६ सिफारिस र फोटोहरु........51
अनुसूची ७ सार्बजनिक सुनुवाईको फोटोहरु........56
अनूसुची ८ स्वघोषणा पत्रः........59

परिच्छेद १

प्रतिवेदन तयार गर्ने ब्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगानाः

१.१. प्रस्तावको नामः

बारा जिल्ला जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका भित्र रहेको दुधौरा खोला क्षेत्रबाट दिगो एवं व्यवस्थित रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवाको उत्खन्न, संकलन गरी बिक्री वितरण गर्ने कार्य।

१.२ प्रस्तावकको नाम, ठेगाना, मोबाईल नं.:

- प्रस्तावक : जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा., नगर कार्यपालिकाको कार्यालय।
- ठेगाना : जीतपुर, बारा, मधेश प्रदेश, नेपाल।
- फोन नं. : ०५३-४१२१७३
- इमेल : jeetpursimarasubmetropolitan@gmail.com

१.३. प्रतिवेदन तयार गर्ने संस्थाको नाम र ठेगाना

- नामः- सुनरस कन्सल्टेन्सी एण्ड ट्रेडर्स प्रा.लि.
- ठेगानाः- वीरगंज-१६, पर्सा
- मो नं.- ९८५१००६६४३
- ईमेलः- shambhuprasadchaurasia@gmail.com

परिच्छेद २

प्रस्तावको सारांशः

हिमालय, महाभारत र चुरे क्षेत्रबाट उत्पन्न भएका नदीहरू भावर क्षेत्र हुँदै प्रवाह हुने हुँदा यस क्षेत्रका अधिकांश नदी तथा खोलाहरूमा नदीजन्य पदार्थहरू (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा आदि) प्रचुर मात्रामा पाइन्छन्। भावर क्षेत्रको भू-संरचना मुख्यतः चुरे क्षेत्रबाट बगाएर ल्याइएका बोल्डर, गिट्टी र खस्रो बालुवाबाट बनेको हुँदा यो क्षेत्र अत्यन्तै छिद्रपूर्ण (porous) प्रकृतिको छ। यी नदीहरूमध्ये जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका भित्र पर्ने दुधौरा खोलाले प्रत्येक वर्ष वर्षायाममा माथिल्लो चुरे क्षेत्रबाट ठूलो परिमाणमा नदीजन्य पदार्थ बगाएर ल्याई तलतिरको क्षेत्रमा थुपार्ने गर्दछ। बारा जिल्लामा तीव्र रूपमा बढिरहेको विकासको माँगसँगै निर्माण सामाग्रीको खपत पनि उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भएको छ। यसै सन्दर्भमा, जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले दुधौरा खोलाको बगर क्षेत्रमा सञ्चित नदीजन्य पदार्थहरूको दिगो, वैज्ञानिक र वातावरणमैत्री उपयोग गर्दै स्थानीय विकास र आर्थिक योगदानमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्य राखेको छ।हालसम्म खोलाबाट नदीजन्य पदार्थको नियमित तथा व्यवस्थापन सहितको उत्खन्न नहुँदा खोलाको सतह क्रमशः माथि उठ्दै गएको छ, जसका कारण खोलाको प्राकृतिक बहाव अवरुद्ध भई नजिकैका बस्ती र वनक्षेत्रमा कटान तथा क्षति हुन पुगेको छ। यसरी अव्यवस्थित रूपमा थुप्रिएका पदार्थहरूले बाढी, कटान र भू-क्षयजस्ता जोखिम बढाउने सम्भावना रहेकोले, यो अध्ययनको मूल लक्ष्य दुधौरा खोलालाई यसको स्वाभाविक र दिगो बहावमा पुनःस्थापित गर्नु हो। यस प्रतिवेदनमार्फत नदीजन्य स्रोतको वैज्ञानिक व्यवस्थापन, दिगो उत्खन्न, र वातावरणीय सन्तुलन सुनिश्चित गर्दै खोलाको प्राकृतिक प्रवाहलाई दीर्घकालीन रूपमा संरक्षण गर्ने योजना अघि सारिएको छ।

क) प्रस्तावको उद्देश्यः

प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणको मुख्य उद्देश्य खोलाको विभिन्न क्षेत्रबाट वातावरण मैत्री ढङ्गले ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा सङ्कलन र उत्खन्न कार्य गरि खोलाको Morphology यथास्थानमा राखि Sediment Load बढ्न नदीई खोलाको बहाव र धारलाई निरन्तर गतिमा बग्न दिने हो। यसका साथै अन्य उद्देश्यहरु निम्न लिखित रहेका छन्:-

- प्रस्तावित क्षेत्रमा उत्खन्न गर्ने कार्यले जैविक, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक र सांस्कृतिक वातावरणमा पर्न सक्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरूको पहिचान गर्ने,
- वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभावलाई न्युनिकरण गर्ने र अनुकूल प्रभावलाई अधिकतम अनुग्रहण गर्ने उपायहरूबारे व्यवहारिक सुझाव दिने,
- प्रस्ताव कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि वातावरणीय अनुगमन योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने,
- प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावका सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराई सम्बन्धित निकायलाई उचित निर्णय लिन सघाउ पुऱ्याउने,

- वर्षेनी थुपर्ने नदीजन्य पदार्थहरुको स्टक यकिन गरी उत्खन्न तथा संकलन क्षेत्र निर्धारण गर्ने,
- खोलाको बहाव परिवर्तन हुन सक्ने र त्यसबाट पर्न सक्ने क्षति रोक्न, आफ्नो बहावमा बगि रहन दिन उपायहरु पत्ता लगाउने,
- ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा सङ्कलन तथा उत्खन्न गर्ने कार्यको वातावरणमैत्री दिगो सङ्कलन विधि पहिचान गरि परिमाण तय गरी कार्यान्वयनका लागि सिफारिस गर्ने।
- संकलन भएको ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवालाई बिक्रि वितरण गरी उपमहनगरपालिका र प्रदेश सरकारको राजश्वमा वृद्धि गर्ने।

ख) भू-उपयोगमा पर्ने असरः

प्रस्ताव कार्यान्वयनका क्रममा भू-उपयोगमा निम्न असरहरू पर्न सक्ने सम्भावना रहेको छः

- नदी तटीय क्षेत्रको निकटमा रहेका कृषि योग्य जमिनहरूमा बाढी तथा कटानका कारण माटोको उर्वरता र उत्पादनशीलता घट्ने जोखिम रहनेछ।
- खोलाको नजिकका वन क्षेत्रहरूमा नदीजन्य पदार्थको उत्खन्नका कारण माटोको क्षय (Soil Erosion) र भू-क्षय हुने सम्भावना रहनेछ।
- खोलाको किनारमा अवस्थित बस्ती र सामुदायिक संरचनाहरूमा बाढी, कटान तथा भू-क्षयका कारण क्षति हुने जोखिम बढ्नेछ।
- यसका साथै, दीर्घकालीन रूपमा खोलाको धार परिवर्तन वा सतह उचाइमा परिवर्तन हुँदा आसपासका भू-आकृति र जमिनको उपयोग प्रणालीमा असन्तुलन आउन सक्ने भएकाले, प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा उचित प्रविधिगत विधि, सुरक्षा मापदण्ड, र अनुगमन प्रणाली अपनाइनेछ।

ग) वातावरणमा पर्ने प्रतिकुल प्रभावः

(क) नकारात्मक प्रभाव

प्रस्ताव कार्यान्वयनका क्रममा वातावरणमा निम्न नकारात्मक प्रभावहरू पर्ने सम्भावना रहनेछः

- ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा सङ्कलन तथा उत्खन्न कार्यमा संलग्न कामदारहरूलाई चोटपटक लाग्ने र उत्खन्न स्थलमा उत्पन्न धुलोका कारण श्वासप्रश्वास सम्बन्धी समस्या उत्पन्न हुने सम्भावना रहनेछ।
- कामदारहरूको गतिविधिका कारण फोहर-मैला उत्पादन भई वातावरण प्रदूषित हुने जोखिम रहनेछ। तोकिएको परिमाणभन्दा बढी वा अव्यवस्थित रूपमा उत्खन्न गरेमा खोलाको प्राकृतिक बहाव परिवर्तन भई नदी किनार कटान, बाढी र भू-क्षयजस्ता दैवी प्रकोप निम्तिन सक्नेछ।

- उत्खन्न तथा ढुवानीमा प्रयोग हुने सवारी साधन खोलामै धुँदा वा इन्धन चुहिँदा रासायनिक प्रदूषण हुन गई जलचर जीवहरूमा प्रतिकूल असर पर्न सक्नेछ।
- खोलासँग जोडिएका वन क्षेत्रमा अवैध रूपमा काठ र दाउरा संकलन तथा चोरी निकासी हुने सम्भावना रहनेछ।
- उत्खन्न र ढुवानीका क्रममा उत्पन्न हुने धुलो र ध्वनि प्रदूषणले मानव स्वास्थ्य, जनावर, र स्थानीय वातावरणमा नकारात्मक प्रभाव पार्न सक्नेछ।

(ख) प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू:

- उपरोक्त नकारात्मक असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न निम्न व्यवहारिक, प्रविधिक र मितव्ययी उपायहरू अवलम्बन गरिनेछः
- खोला तटीय क्षेत्रमा वृक्षारोपण (घाँस, बुट्यान र रूखरोपण) गरी कटान तथा माटो क्षय नियन्त्रण गरिनेछ।
- प्रस्ताव कार्यान्वयनका क्रममा प्रभावित जनतालाई रोजगारीका अवसर र सिपमूलक
- उत्खन्न कार्य सूर्योदयपछि र सूर्यास्तअघि मात्र, वर्षा नपरेको समयमा सञ्चालन गरिनेछ।
- तोकिएका उत्खन्न क्षेत्रहरूमा क्षमता र निर्देशन उल्लेखित सूचना पाटी वा होर्डिङ बोर्डहरू राखी दिगो उत्खन्नका फाइदाबारे जनचेतना गराइनेछ।
- ➢ कामदारहरूलाई सुरक्षात्मक उपकरण (मास्क, हेलमेट, बुट आदि) उपलब्ध गराइनेछ।
- विद्युत् धराप, बिस्फोटक पदार्थ वा विषादी प्रयोग गरी माछा मार्ने कार्यमा पूर्ण प्रतिबन्ध लगाइनेछ।
- सवारी साधन खोलामा नधुने, पेट्रोलियम पदार्थ नफ्याँक्ने र इन्धन चुहावट रोक्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- वाहन नदी बाहिर मात्र धुने र मर्मत कार्य निर्धारित स्थानमै गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- ट्रक वा ट्र्याक्टरमा क्षमताभन्दा बढी लोड नगर्ने र ढुवानीका क्रममा सुरक्षात्मक उपायहरू अपनाइनेछ।
- सडक र सार्वजनिक स्थानमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा थुपार्ने प्रवृत्ति नियन्त्रण गरिनेछ।
- खोलाबाट सामग्री निकाल्दा हुने सम्भावित प्रभावबारे सावधानीका सन्देशयुक्त सूचना बोर्डहरू राखिनेछ।
- ➢ खोलाको प्राकृतिक सन्तुलन कायम राख्नका लागि खोलाको दायाँ र बायाँ तटीय भागको एक/एक तिहाई क्षेत्र छोडी बिचको एक तिहाई भागबाट मात्र उत्खन्न/सङ्कलन गरिनेछ। यसले कटान, भू-क्षय र बाढीजन्य जोखिम घटाउनेछ।
- उत्खन्न र ढुवानीका क्रममा उत्पन्न धुलो नियन्त्रणका लागि पानी छर्किने र सामग्री त्रिपालले ढाक्ने व्यवस्था गरिनेछ।

मधेश प्रदेश सरकार वन तथा वातावरण मन्त्रालय जनकपुरधाम, नेपाल

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय जीतपुर,बारा मधेश प्रदेश,नेपाल

वीरगंज-१६, पर्सा

गणपती राज प्रसाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

- औसत गहिराइभन्दा बढी खाल्डाखुल्डी नहुने गरि र प्राविधिक टोलीको निर्देशनअनुसार मात्र संकलन एवं उत्खन्न कार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- वार्षिक संकलन गर्न सकिने स्वीकृत परिधिभित्र रहँदै मात्र नदीजन्य पदार्थको उत्खन्न/सङ्कलन गरिनेछ।

घ) मानव जिवनमा पर्ने असरः

मानव जिवनमा देहाय बमोजिमको असर पर्नेछः-

स्वास्थ्यमा पर्ने प्रभाव

- उत्खन्न कार्यले धूलोको मात्रा वृद्धि गर्ने हुँदा स्थानीय बासिन्दाहरूमा श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोगहरूको सम्भावना बढ्नेछ,
- मेसिनहरूको प्रयोग तथा ढुवानीका क्रममा उत्पादन हुने आवाजले मानिसको मानसिक स्वास्थ्यमा नकारात्मक प्रभाव पार्न सक्नेछ,
- खोला आसपासको पानी प्रदूषित हुँदा खानेपानीको गुणस्तर खस्किने र पानीजन्य रोगहरूको जोखिम बढ्न सक्नेछ।

ङ) जनसंख्याको चापः

जनसंख्यामा देहाय बमोजिमको चाप पर्नेछः

दुधौरा खोला बाट ढुंगा, गिट्टी र बालुवाको उत्खन्न गर्दा आसपासको जनसंख्यामा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा पर्ने दबाबको विवरणः-

आवासीय क्षेत्रमा चापः

- उत्खन्न गरिने खोलाको तटीय क्षेत्रमा बर्षाको समयमा खोलाको बहाव बढी भएमा वरपर बसोबास गर्ने मानिसहरुमा बाढीको प्रभाव रहनेछ,
- बस्ती विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्री (ढुंगा, गिट्टी, बालुवा) को अत्यधिक संकलनले स्थानीय स्रोतसाधनको अभाव गराउन सक्नेछ।

जनसंख्या चाप र प्रतिस्पर्धाः

- सीमित स्रोतसाधनले मानिसहरूबीच प्रतिस्पर्धा बढाउँछ जसले सामाजिक असन्तोष ल्याउन सक्छ।
- स्वास्थ्य सेवामा चाप
- धुलो र ध्वनि प्रदूषणका कारण स्वास्थ्य समस्या बढ्दा स्थानीय स्वास्थ्य सेवामा अतिरिक्त चाप पर्न सक्छ।
- जनसंख्या चापका कारण औषधि तथा स्वास्थ्यकर्मीको कमी हुने सम्भावना रहन्छ।

न्युनीकरणका उपायहरू

- प्रदूषणजन्य रोगहरूको रोकथामका लागि स्थानीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच बढाइनेछ।
- समुदायलाई सचेत गराउन नियमित जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

च) स्थानिय पुर्वाधारमा हुने क्षतिः

स्थानिय पूर्बाधारमा हुने क्षति देहाय बमोजिम छः-

सडक र यातायातमा असर

- भारी सवारी साधन (ट्रक, टिपर, ट्र्याक्टर) को चापले सडक बिग्रने सम्भावना हुन्छ।

सिंचाइ प्रणालीमा असर

- उत्खन्नका कारण खोलाको प्राकृतिक बहाव अवरुद्ध भई नहर तथा सिंचाइ प्रणालीमा अवरोध हुन सक्छ।

खानेपानी प्रणालीमा असर

- खोलाको किनार नजिक रहेका खानेपानीका मुहानहरू प्रदूषित हुन सक्छन्।

समस्याको समाधानका उपाय (Mitigation Measures)

सडक मर्मत र सुदृढीकरण

- भारी सवारी साधनका लागि सडकको नियमित मर्मत तथा संभार गरिनेछ।
- मुख्य सडकमा चाप कम गर्न वैकल्पिक मार्गको विकास गरिनेछ।

अन्य उपायहरू

खोला प्रदूषण रोक्न ढुवानी र मेसिन सञ्चालनमा सावधानी अपनाइनेछ।

कानूनी औचित्यः

प्रस्तावित प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण गर्न उचिंत व्यवहारिक र ठाँउ-विशिष्ट वढोत्तरीकरण/न्युनिकरणका उपायहरुको बारेमा सुझाव दिन प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण गर्न आवश्यक छ। यस सन्दर्भमा वन नियमावली २०७९ को नियम ३० को उपनियम ५ बमोजिम *राष्ट्रिय वन क्षेत्रभित्र बग्ने नदीबाट नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाश गरी तोकेको मापदण्ड र समयावधिको परिमाणमा नदीजन्य ढुङ्गा, गिट्टी वा बालुवा सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिसमा सम्बन्धित स्थानिय तहले खुल्ला प्रतिस्पर्धाको माध्यम बाट सङ्कलन र बिक्री वितरण गर्न सक्नेछ ।* वातावरण संरक्षण नियमावली, को अनुसूची-२ (क) वन क्षेत्रको बुँदा नं. (६)

"सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, सामुदायिक वन, कबुलियती वन, वन संरक्षण क्षेत्र, मध्यवर्ती क्षेत्र, वन क्षेत्रभित्रको सिमसार क्षेत्र वा संरक्षण क्षेत्र भएर बहने प्रत्येक नदी, खोला बाट दैनिक ५० घन मिटरभन्दा बढी बालुवा, ढुङ्गा, ग्राभेल र माटो संकलन गर्ने"यस्तै वातावरण संरक्षण नियमवाली,२०७७ को अनुसूची-२ को (८) खानी क्षेत्रको (७)" नदीनाला सतहबाट दैनिक १०० घन मिटर भन्दा बढी ३०० घन मिटर सम्म बालुवा, ग्राभेल, गिर्खा माटो निकाल्ने" कार्य गर्नु परेमा प्रस्ताव कार्यन्वयन गर्नु पूर्व प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण गराई सम्बन्धित निकायबाट अनिवार्य स्वीकृती लिनु पर्ने रहेको हुँदा प्रस्तावित खोला क्षेत्रको १ प्लटबाट ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा निकाल्ने कार्यको लागी IEE प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरिएको छ ।

प्रस्तावको विशेषताः

तालिका नंः-१ दुधौरा खोला प्रस्तावका मुख्य विशेषताहरुः

१.	**प्रस्तावको नाम**	दुधौरा खोला क्षेत्रबाट दिगो एवं व्यवस्थित रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवाको उत्खन्न ,संकलन गरी बिक्री वितरण गर्ने कार्य
२.	**प्रस्तावको अवस्थिती (स्थान)**	
	प्रदेश	मधेश प्रदेश
	जिल्ला	बारा
	नदी/खोलालाई छुने गा.पा. / न.पा.	जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका
३.	**भौगोलिक/हावापानी प्रकृति एवं विवरण**	
	खोलाको नाम	दुधौरा खोला
	खोलाको प्रकार	बर्षाको समयमा मात्र पानीको पर्याप्त बहाव भएको र अन्य समयमा सुख्खा
	भू-बनोट	बलौटे ढुङ्गा (Sandstone), माटे ढुङ्गा (Mudstone) र संगुटिका (Conglomerate), शेल (Shale), मार्ल (Marl) र क्लेस्टोन (Claystone)
	माटोको प्रकार	प्रस्तावित क्षेत्रको चुरे आसपास पहेंलो र रातो बलौटे माटो अत्याधिक छ भने चुरेक्षेत्र तल बालुवा, ग्राभेल माटोको बाहुल्यता रहेको छ।वन क्षेत्रभन्दा दक्षिणतर्फ भने पहेलो खैरो उब्जाउ माटो रहेको समथर भू-भाग छ।यस क्षेत्रमा प्राय Loam र Sandy loam Soil पाउने गरेको छ।
	उचाई	११८ मीटर

	हावापानी/जलवायु	औषत तापक्रमः अधिकतम् ३१.३ डि से., न्यूनतम् १८ डि. से. औषत वर्षाः १७६० मि. मि. हावापानी/जलवायुः उष्ण देखि उपोष्ण
	प्रभावित क्षेत्रको भूउपायोग	खेतीपाती, बस्ती र वनजंगल
४.	**संकलन/उत्खनन् कार्य, स्थल र प्रक्रिया**	
	संकलन/उत्खनन् क्षेत्र	दुधौरा खोलाको हाईवे प्लट र खयरघारी प्लट जम्मा २ वटा प्लट क्षेत्र
	संकलन/उत्खनन् क्षेत्रको अवस्थित (आक्षांश/देशान्तर)	**दुधौरा खोलाको G.P.S. Coordinate** (see tables below)

दुधौरा खोलाको G.P.S. Coordinate

PLOT NO.1

पूर्वी किनार X र Y को Coordinate	बिचको भाग X र Y को Coordinate	बिचको गहिराई Deposition	चौडाई	पश्चिम निनार X र Y को Coordinate
X= 302747 Y= 3007618	X= 302718 Y= 3007591	75	30	X= 302706 Y= 3008071
X= 302599 Y= 3007882	X= 302505 Y= 3007894	80	90	X= 302998 Y= 3008191
X= 302784 Y= 3008123	X= 302998 Y= 3008191	80	50	X= 302971 Y= 3008316
		78.33	**56.66**	

PLOT NO.2

पूर्वी किनार X र Y को Coordinate	बिचको भाग X र Y को Coordinate	बिचको गहिराई Deposition	गहिराई	पश्चिम निनार X र Y को Coordinate
X= 302562 Y= 3006186	27.164495 85.007039	65 CM	60 cm	302514 3006237
X= 302599 Y= 3006469	27.166624 85.007390	60 CM	60 cm	302606 3006454
X= 302552 Y= 3006743	27.169103 85.007252	55 CM	55 cm	302581 3006739
		63	60	

	प्रस्ताव क्षेत्रमा जाने पहुँच मार्ग	पूर्व पश्चिम राजमार्ग सडक खण्डको बारा जिल्लाको दुधौरा पूलदेखि दक्षिण जाने बाटो, सिमरा-डुमरवाना सडक खण्डको दुधौरा पुलदेखि खोलामा जाने बाटोहरु पहुँच मार्गको रुपमा रहेको।
	संकलन/उत्खनन् विधि	स्थानिय श्रमिकहरुबाट सामान्य कुटो, कुदालो, साबेल, गैंती, बेल्चा आदि प्रयोग गरी संकलन/उत्खनन् गर्ने। यदि J.C.B. वा स्काभेटर प्रयोग गर्नु पर्ने अवस्था भएमा ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन, बिक्री वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,

		२०७७ बमोजिम प्रविधिक टोलीको सिफारिसमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार प्रयोग गर्न सकिनेछ।
	संकलन/उत्खनन् कार्यमा प्रयोग हुने सामग्री वा मेसिन	सावेल, डोको, बेल्चा, कुदालो र गैंती
	उत्खन्नको परिमाण (दैनिक/वार्षिक)	दैनिक परिमाण- ५८.४७७ घन मीटरसम्म वार्षिक परिमाण-१५७८९.०३ घन मीटरसम्म
	संकलन/उत्खन्न गरिने अवधि	अश्विन-जेष्ठ महिनासम्म (जम्मा ९ महिना/२७० दिन) सूर्योदयदेखि सूर्यास्तसम्म मात्र संकलन/उत्खन्न गरिनेछ।
	संकलन/उत्खनन् स्थलको संख्या	जम्मा-२ (दुई) वटा प्लट
	सङ्कलन/उत्खनन् गरिने सामग्रीहरू	ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा
	प्रस्तावत अन्तर्गतका कार्यहरू	उत्खनन्, संकलन, घाटगद्दी र ढुवानी
	प्रभावित स्थानीय तहहरु	जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका वार्ड नं. १ र १४
५.	**IEE प्रतिवेदनको वैधानिकता**	प्रतिवेदन स्वीकृत भएको मितिले २ वर्षको हुनेछ।

श्रोत: स्थलगत निरिक्षण,२०८२

सुनरस कन्सल्टेन्सि एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि. वीरगंज-१६, पर्सा

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय जीतपुर,बारा मधेश प्रदेश,नेपाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

CamScanner

परिच्छेद ३
प्रस्तावको विवरणः

क) प्रस्तावको किसिमः

१) प्रशोधन गर्नेः

प्रस्तावित उत्खन्न तथा संकलन क्षेत्रबाट दिगो तथा वातावरणीय मैत्री हिसाबले वार्षिक रूपमा जम्मा भएको ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन गरि बिक्री वितरण गरिनेछ। संकलन गरिएका सामग्रीहरूलाई आवश्यकता अनुसार क्रसर वा बालुवा प्रशोधन उद्योगले प्रशोधन गरी निर्माण सामग्रीको रूपमा प्रयोगका लागि आपूर्ति गरिनेछ।

२) उत्पादन गर्नेः

दुधौरा खोलाको दुई वटा प्लटबाट नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा) उत्खन्न एवं संकलन गरिनेछ।

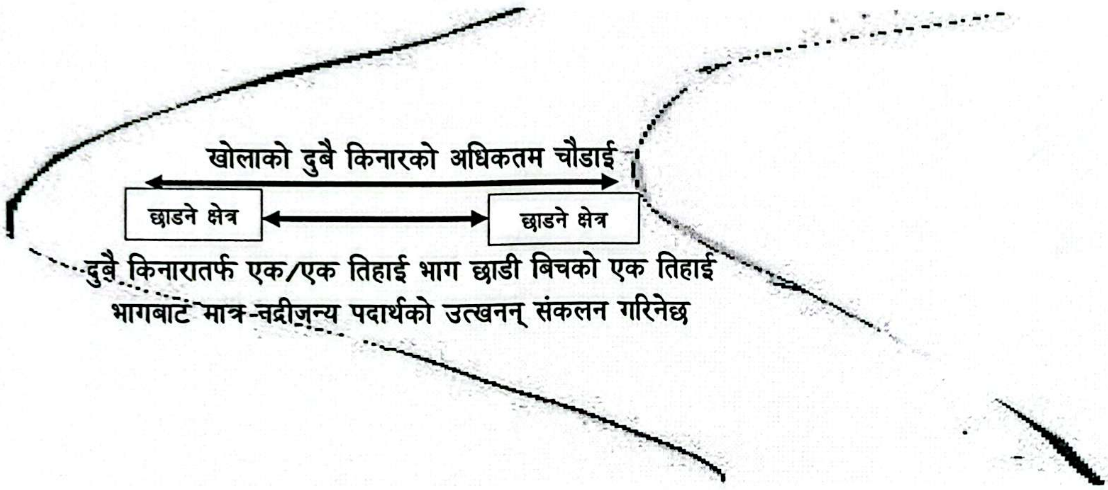

Q=(L*W)*D

जहाँ,

L = उत्खन्न क्षेत्रको लम्बाई (मि.) (Length of the extraction site (M))

W = उत्खन्न क्षेत्रको औषत चौडाई (मि.) (Average width of the extraction site used for extraction (M))

D = उत्खन्न क्षेत्रको औषत गहिराई (मि.) (Average depth of the extraction site used for extraction (M))

Q = पदार्थ संचितिको मात्रा (घन मि.) (Quantity of sediment deposit (M^3))

L*W = उत्खन्न/सङ्कलन क्षेत्रको क्षेत्रफललाई जनाउँछ।

उत्खन्न क्षेत्रमा सञ्चित नदीजन्य पदार्थको गहिराई मापन गर्नको लागि जे.सि.विको प्रयोग गरि खाल्डो खन्नि गहिराई मापन गरिएको थियो।

दुधौरा खोलाबाट उत्खन्न तथा संकलन गर्न सकिने ढुङ्गा, गिट्टी, तथा बालुवाको परिमाणः

सि.नं.	प्लट नं.	लम्बाई (मिटर)	औषत चौडाई	औषत चौडाईको एक तिहाई चौडाई (मिटर)	गहिराई (मिटर)	कुल संचिति (घन मिटर)	वार्षिक संकलन गर्न सकिने अधिकतम परिमाण (कुल संचितको ८०%) घ.मि. मा	कैफियत
१	१	९००	५६.६६	१८.८७	०.७८३	१३२९७.६८	१०६३८.१५	
२	२	५११	६३	२१	०.६०	६४३८.६	५१५०.८८	
	जम्मा					१९७३६.२९	१५७८९.०३	

नोटः

I. IEE प्रतिवेदनको बैधानिकता स्वीकृत भएको मिति देखि २ वर्षको हुनेछ।
II. संकलन भएको नदीजन्य पदार्थको लिलाम बिक्रि वन नियमावली, २०७९ को नियम ३० को उपनियम ५ बमोजिम सम्वन्धित डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिसमा सम्बन्धित स्थानिय तहले खुल्ला प्रतिस्पर्धाको माध्यम बाट सङ्कलन र बिक्री वितरण गर्नेछ,
III. बिक्रि हुन नसेकोको अवस्थामा रकम र सरकारी ठेक्का बन्दोवस्त,२०२० अनुसार गरिनेछ।
IV. उपमहानगरपालिका क्षेत्र अन्तर्गत विकास निर्माण कार्यको लागि उपमहानगरपालिकले आफ्नै स्रोत साधन प्रयोग गरि IEE प्रतिवेदनको परिमाण परिधि भित्र रहेर उत्खन्न एंव संङ्कलन गर्न सकिनेछ ।

सि.नं.	प्रस्तावित क्षेत्र	जि.पि.एस.लोकेसन
१.	दुधौरा	PLOT NO.1, PLOT NO.2 (तल)

PLOT NO.1

पूर्वी किनार X र Y को Coordinate	बिचको भाग X र Y को Coordinate	बिचको गहिराई Deposition	चौडाई	पश्चिम निनार X र Y को Coordinate
X= 302747 Y= 3007618	X= 302718 Y= 3007591	75	30	X= 302706 Y= 3008071
X= 302599 Y= 3007882	X= 302505 Y= 3007894	80	90	X= 302998 Y= 3008191
X= 302784 Y= 3008123	X= 302998 Y= 3008191	80	50	X= 302971 Y= 3008316
		78.33	56.66	

PLOT NO.2

पूर्वी किनार X र Y को Coordinate	बिचको भाग X र Y को Coordinate	बिचको गहिराई Deposition	चौडाई से.मि.	पश्चिम निनार X र Y को Coordinate
X= 302562 Y= 3006186	27.164495 85.007039	65 CM	75	302514 3006237
X= 302542 Y= 3006469	27.166624 85.007390	60 CM	80	302606 3006454
X= 302552 Y= 3006743	27.169103 85.007252	55 CM	80	302581 3006739
		60 c.m	63 c.m	

चित्रः-१ दुधौरा खोलाबाट संकलन गरिने नदीजन्य पदार्थको नक्सा

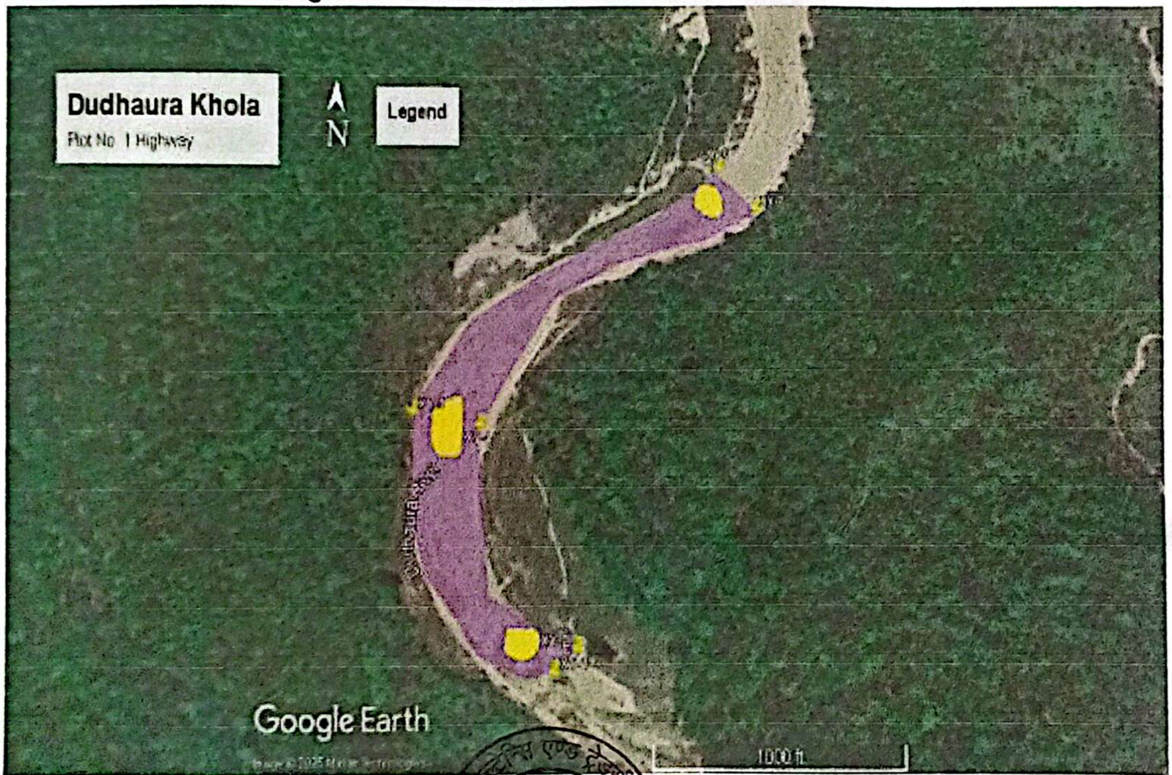

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल

महाशाखा प्रमुख

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
जीतपुर,बारा
मधेश प्रदेश,नेपाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

CamScanner

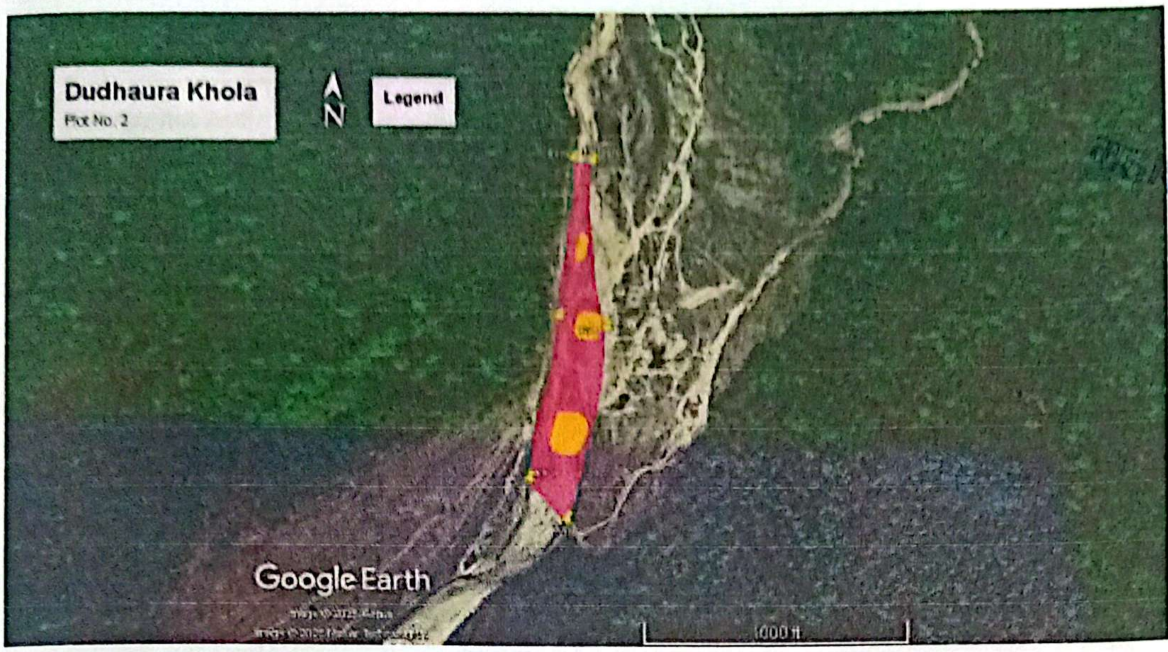

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल
शाखा प्रमुख

सुनरस कन्सल्टेन्सि एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि.
वीरगंज-१६, पर्सा

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
जीतपुर,बारा
मधेश प्रदेश,नेपाल

चित्र:२-अनुगमन र चेकजाँच गरिएको फोटोहरु

नदीजन्य पदार्थ उत्खन्न/सङ्कलन गरिने प्रक्रिया:

खोलाको उत्खन्न तथा संकलन कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्न र वातावरणीय दृष्टिले नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण गर्न, स्वीकृत IEE प्रतिवेदन अनुरूप निम्न प्रक्रिया तथा विधिहरू अवलम्बन गरिनेछः

समयको सीमा:

असार, श्रावण र भाद्र महिनामा नदीजन्य पदार्थ उत्खन्न तथा संकलन गर्न पाइने छैन।

उत्खन्नको स्थान र गहिराई:

- खोलाको बहाव क्षेत्र बाहेक, खोलाले थुपारेका ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा मात्र संकलन गरिनेछ।

➢ प्रत्यक्ष नापजाँच गरी तोकिएको क्षेत्रभित्र ०.६९ से.मि. गहिराईसम्म मात्र उत्खन्न गर्न पाइनेछ।

निषेधित क्षेत्र:

पक्की मोटर पुलको तलतिर १००० मिटर र माथितिर ५०० मिटरको क्षेत्रमा कुनै पनि उत्खन्न वा संकलन गर्न पाइने छैन।

खोलाको प्राकृतिक बहाव:

खोलालाई कृत्रिम रूपमा Divert गर्न पाइने छैन।

भौतिक संरचना सुरक्षा:

सिंचाई कुलो, सडक तथा अन्य भौतिक संरचनामा असर पर्ने गरी उत्खन्न वा संकलन गर्न पूर्णतया निषेध गरिनेछ।

कार्य समय:

रातिको समयमा (सूर्योदय पूर्व र सूर्यास्त पश्चात) कुनै पनि तरिकाबाट नदीजन्य पदार्थ उत्खन्न/सङ्कलन गर्न पाइने छैन।

३) संकलन गर्ने:

- उत्खन्न क्षेत्रको चारकिल्ला डिभिजन वन कार्यालयको प्राविधिक र स्थानिय उपभोक्ता समुहको प्रतिनिधिको रोहबरमा छुट्याइनेछ।
- छुट्याइएको चारकिल्लामा झण्डा गाडिनेछ र विवरण हुडिङ बोर्डमा उल्लेख गरिनेछ।
- यसरी छुट्याइएको क्षेत्रभित्र मात्र संकलन र उत्खन्न गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

ख) डेलिभरी गर्नेः

यस प्रस्तावमा डेलिभरी गर्ने व्यवस्था सान्दर्भिक छैन।

ग) प्रस्तावकोः

१) जडान क्षमता

यस प्रस्तावको लागि जडान क्षमता सान्दर्भिक नभएको।

घ) प्रयोग गरिने सामग्री (परिमाण र बर्ष उल्लेख गर्ने।

दुधौरा खोलाबाट दिगो र व्यवस्थित रूपमा नदीजन्य पदार्थ (ढुंगा, गिट्टी र बालुवा) उत्खन्न र संकलन गर्दा विभिन्न सामग्रीहरूको प्रयोग आवश्यक पर्दछ। यी सामग्रीहरू वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण गर्दै सुरक्षित र प्रभावकारी उत्खन्न सुनिश्चित गर्न प्रयोग गरिनेछ।प्रस्तावित क्षेत्रबाट प्रतिदिन ५८.४७७ घन मिटरका दरले प्रति बर्ष १५७८९.०३ घन मिटर भन्दा बढी निकाल्नेछैन।

उत्खन्नका लागि प्रयोग हुने सामग्रीहरूः

- सावेल, डोको, बेल्चा, कोदालो, गैतीं, ट्याक्टर आदि प्रयोग गरिनेछ।
- ढुंगा र बालुवा खन्ने तथा संकलन गर्ने कार्यमा मेसिन प्रयोग गरिने छैन।

ङ) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुँदा निष्कासन हुनेः

१) ठोसः

प्रस्तावित खोलाबाट ठोस नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा) १५७८९ घन मिटर संकलन गरिनेछ। मानव क्रियाकलापबाट निस्कने फोहरमा खाना खाएको अवशेष, प्लास्टिकका बोतल तथा अन्य नबिग्रिने पदार्थहरू समावेश हुनेछन्।

२) तरलः

नदीजन्य पदार्थ संकलनका लागि प्रयोग गरिने मेसिनरीबाट तेल, ग्रीस, र अन्य रसायनहरूको चुहावट वा उत्सर्जन हुन सक्नेछ।

३) वायुः

संकलन र ढुवानीको क्रममा गिट्टी, बालुवा र माटोका कणहरू हावामा उड्नेछन्।

यसले वायुमण्डलमा घना कणीय पदार्थ (Particulate Matter–PM) को मात्रा बढाउनेछ।

४) ग्यााँसः

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा उल्लेखनीय ग्यास उत्सर्जन हुने छैन।

तर ढुवानीका क्रममा ट्र्याक्टर तथा अन्य सवारी साधनबाट CO (Carbon Monoxide) र CO_2 (Carbon Dioxide) उत्सर्जन हुनेछ।

५) ध्वनि:

ढुङ्गा गिट्टी र बालुवा उत्खननका क्रममा उत्पन्न हुने ध्वनि प्रदूषणले वातावरण, मानव स्वास्थ्य र जैविक विविधतामा प्रतिकूल असर पार्नेछ। ढुवानी साधनहरूको ठूलो आवाजले स्थानीय बासिन्दा तथा जंगली जनावरहरूलाई असर पुऱ्याउनेछ।

६) धुलो:

उत्खन्न र ढुवानीको क्रममा धुलो उत्सर्जन हुनेछ जसले वातावरणीय गुणस्तरमा असर पार्नेछ।

च) उर्जाको विवरण:

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्नका लागि छुट्टै उर्जा संरचना आवश्यक छैन। ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खन्न तथा संकलनमा प्रयोग हुने सवारी साधनहरूको लागि डिजेल, मोबिल र पेट्रोल चाहिनेछ।

छ) जनशक्तिको विवरण:

IEE प्रतिवेदन तयार गर्नका लागि वन विज्ञसहित ५ जनाको प्राविधिक टोली आवश्यक हुनेछ। नदीजन्य पदार्थ उत्खन्न, संकलन र ढुवानीका लागि करिब १५७८९.०३ श्रमदिन बराबरको रोजगार स्थानीय स्तरमै सिर्जना हुनेछ।

१) जमिनको क्षेत्रफल:

यस खोलाबाट उत्खन्न तथा संकलन गर्न प्रयोग गरिने कुल क्षेत्रफल २.७७ हेक्टर हुनेछ। उत्खन्न हुने क्षेत्र सरकारी र वन क्षेत्र अन्तर्गत पर्नेछ।

२) भवन र तिनका किसिम:

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा कुनै किसिमको नयाँ भवन वा संरचना निर्माण गरिने छैन।

३) मेशिनरी औजार:

प्रयोग हुने औजारहरू: सावेल, बेल्चा, डोको, कोदालो, गैती, ट्र्याक्टर आदि। स्काभेटर, JCB आदि भारी मेसिन प्रयोग गरिने छैन। तर जरुरी परिस्थिति उत्पन्न भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयअनुसार मात्र प्रयोग गर्न सकिनेछ।

४) अपराध, दण्ड तथा जरिवाना:

अपराध	प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन (IEE) स्वीकृत नगरी वा स्वीकृत प्रतिवेदनको विपरीत कुनै प्रस्ताव कार्यान्वयन गरेमा।
दण्ड तथा जरिवाना	वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ३५ बमोजिम रु. १०,००,००० (दश लाख रुपैयाँ) सम्म जरिवाना लाग्नेछ।

झ) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको विस्तृत विवरण:

१) नक्सा: गुगल नक्सामा आयोजना क्षेत्र:

नक्सा: गुगल नक्सामा आयोजना क्षेत्रको:

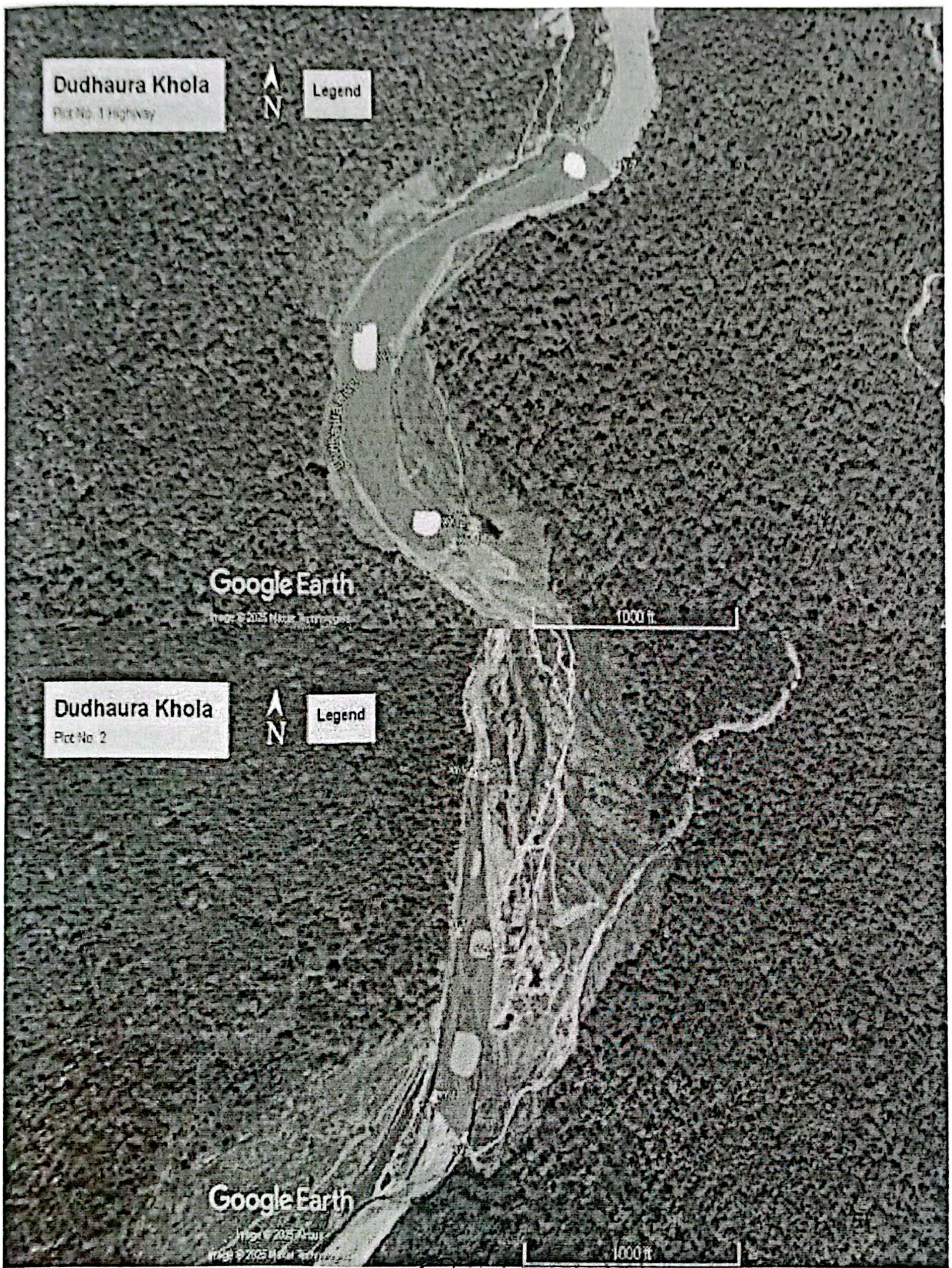

GIS र गुगल अर्थ, 2025 फोटो

२) सो क्षेत्र र वरिपरिको जनसंख्या र बसोबासको स्थिती:

प्रस्तव कार्यान्वयन हुने स्थानिय तहको कुल क्षेत्रफल क्रमशः ३१४ वर्ग मिटर जसमा विभिन्न जातजाती, भाषाभाषी तथा संस्कृति र परम्पराले भरिपुर्ण क्रमशः ११७,९५० जनसंख्याको बसोबास रहेको छ।

(राष्ट्रिय जनगणना २०७८)

३) सो क्षेत्र र वरिपरिको वनस्पतिको विवरण:

आयोजना क्षेत्र वन क्षेत्र भएकोले देहाय बमोजिमको बनस्पतिहरु पाईन्छ:

सि.नं.	स्थानीय नाम	बैज्ञानिक नाम
	सिसौं	*Dalbergia sisso*
	मसला	*Eucalyptus camaldunlensis*
	जामुन	*Syzygium cumini*
	साल	*Shorea robusta*
	सिमल	*Bombax ceiba*
	खयर	*Accacia catechu*

	बर	*Ficus bengalensis*
	पिपल	*Ficus religiosa*
	आँप	*Mangifera indica*
	असना	*Terminalia elliptica*
	कर्मा	*Adiena cordifolia*
	सिरिष	*Albizzia lebbeck*

स्रोतः फिल्ड सर्भेक्षण, २०८२

वन्यजन्तु, पंक्षि तथा सरिसृपः

खोला क्षेत्रमा संरक्षित वन्यजन्तु, चराहरु तथा सरिसृपहरु रहेको छ। जसको विवरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

S.N.	Name	Scientific Name	IUCN Category
	Mammals		
	Indian giant squirrels	*Ratufa Indica*	-
	Common grey mongeese	*Herpestes edwardsi*	Least Concerned
	Jackles	*Cannes aurous*	Least Concerned
	Birds		
	Thulokatle Kathfor	*Picus squamatus*	Least Concerned
	Kaalo Kag	*Corvus macrorhynchos*	Least Concerned
	Gulafi Tauke Suga	*Sittacula roseata*	Least Concerned
	Reptiles		
	Indian cobras	*Naja naja*	-
	Goman	*Pseudoxenodon macrops*	Least Concerned
	Karet	*Bungarus caeruleus*	Least Concerned
	Mausuli	*Zootoca vivipara*	Least Concerned
	Chheparo	*Sitana ponticeriana*	Least Concerned
	Bhyaguta	*Rana cyanophylectis*	Least Concerned

४) संवेदनशील वस्तुको विवरणः

प्रस्ताव क्षेत्र वन क्षेत्र भित्र पर्छ।

यसका अतिरिक्त अन्य कुनै पनि संवेदनशील वस्तु (जस्तै धार्मिक स्थल, ऐतिहासिक सम्पदा, विद्यालय, अस्पताल आदि) यस क्षेत्रमा अवस्थित छैन।

५) हालको स्थितीः

खोलामा सञ्चित गिट्टी र बालुवाको गहिराइ JCB प्रयोग गरी खाल्डो खनेर मापन गर्दा ०.७८ मि. देखि ०.५६ मिटर सम्म देखियो तर सरदर गहिराई ०.६९ कायम गरिएको छ। संचित पदार्थलाई समयमा उत्खन्न नगरेमा खोलाले आफ्नो धार परिवर्तन गर्ने, दायाँ-बायाँ किनार कटान गर्ने र वन क्षेत्रलाई नोक्सानी पुर्‍याउने सम्भावना छ। सतहमा निरन्तर थिग्रिनाले खोलाको प्रवाह अवरुद्ध भइरहेको छ। स्थानीय बासिन्दाका अनुसार, विगत १० वर्षदेखि खोलाले आफ्नो धार

परिवर्तन गर्दै आएको छ। अतः, संचित ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवाको उत्खन्न तथा संकलन अत्यावश्यक देखिन्छ।

प्रस्तावित दुधौरा खोला बारा जिल्लाको पूर्व र उत्तर दिशामा अवस्थित छ। पूर्व-पश्चिम राजमार्गबाट सो क्षेत्र सजिलै पुग्न सकिन्छ। बारा जिल्लाको सदरमुकाम कलैयाबाट प्रस्तावित क्षेत्र करिब १८ कि.मी. देखि १९ कि.मी. दूरीमा अवस्थितमा पुर्व र उत्तर दिशा तर्फ अवस्थित छ। खोलाको GPS Location तालिका नं. १ मा उल्लेख गरिएको छ।

६) पानीको श्रोतः

उत्खन्न तथा संकलन कार्यमा संलग्न कामदारहरूले नजिकैको गाउँबस्तीको धाराबाट पानी ल्याउनेछन्। अतिरिक्त रूपमा बोतलबन्द पिउने पानीको व्यवस्था पनि गरिनेछ।

७) फोहरमैला फ्याँक्ने वा प्रशोधन गर्नेः

- यस कार्यबाट वातावरणीय प्रतिकूल असर पार्ने गरी ठुलो फोहर उत्सर्जन हुने छैन।
- श्रमिकहरूबाट निस्कने ठोस तथा तरल फोहरको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ।

८) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने ठाँउमा आवत जावत गर्ने बाटोः

प्रस्तावित दुधौरा खोला वन क्षेत्र भएर बग्ने भएकोले बाटोको अवस्था राम्रो छैन। उत्खन्न तथा संकलित नदीजन्य पदार्थ ढुवानीका लागि एक निश्चित मार्ग निर्धारण गरिएको छ, जुन जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका वार्ड नं.-१, ४ र १४ मा पर्दछ।

९) उत्पादन प्रक्रियाः

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा कुनै उत्पादन प्रक्रिया हुँदैन।

१०) प्रविधिको विवरणः

दुधौरा खोलाबाट नदीजन्य पदार्थ उत्खन्नमा श्रम-मूलक प्रविधि प्रयोग गरिनेछ।

प्रयोग हुने प्रविधिहरूलेः

- कार्यलाई दिगो, प्रभावकारी र सुरक्षित बनाउनेछन्।
- वातावरणीय प्रभाव न्यूनिकरण गर्नेछन्।
- दिगो र वातावरणमैत्री उत्खन्न सुनिश्चित गर्नेछन्।

११) प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्नको लागि गरिएको सार्वजनिक सुनुवाईको विवरणः

क) सार्वजनिक सूचना

प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) अध्ययनलाई पारदर्शी बनाउन, प्रस्तावित कार्यान्वयनका सम्भावित असरबारे समुदायसँग राय तथा सुझाव संकलन गरिएको थियो। यस प्रक्रियाले समुदायलाई सकारात्मक असरको लाभ अधिकतम हुने र नकारात्मक असर न्यून हुने उपायहरू

पहिचान गर्न सहयोग गरेको थियो। मिति २०८२/०२/१२ गते वीरगंजबाट प्रकाशित 'वीरगंज न्युज-२४ दैनिक पत्रिकामा ७ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको थियो। सूचना सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूमा पठाई भर्पाई लिइएको थियो। सोही आधारमा सरोकारवाला निकायहरूबाट प्राप्त राय र सुझावहरू संकलन गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ।

ख) सार्वजनिक सुनुवाइः

पूर्वनिर्धारित तालिका अनुसार मिति २०८२/०३/२७ गते सरोकारवाला निकायहरूको उपस्थितिमा सार्वजनिक सुनुवाइ सम्पन्न गरियो। सुनुवाइको क्रममा प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा हुने अनुकूल तथा प्रतिकूल प्रभावहरूबारे विस्तृत छलफल गरियो। सकारात्मक प्रभाव प्रवर्द्धन गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने उपायहरूबारे पनि छलफल गरिएको थियो।

ग) सार्वजनिक सुनुवाइका क्रममा सरोकारवालाहरूले उठाएका सवालहरू

- उपमहानगरपालिकाले ठेक्का पट्टा गर्दा ठेकेदारबाट सम्झौता अनुसार कार्य भएको।
- प्रभावकारी रूपमा अनुगमन नभएको।
- ठेकेदारले खोलामा खाल्डा खनेर नदीजन्य पदार्थ संकलन गरेको।
- संकलनबाट प्राप्त रकम तटबन्धमा खर्च नगरी अन्यत्र प्रयोग गरिएको।
- खोलाको माथिदेखि तलसम्म सम्पूर्ण भागमा IEE गर्नुपर्ने। अवादी क्षेत्रको समेत IEE हुनु पर्ने।

घ) प्राथमिकतामा नपरेका सवालहरू हटाउनुको औचित्यः

सीमित स्रोतसाधनको उपयोगः समय, बजेट र मानवशक्ति सीमित भएकाले सबै सवाल सम्बोधन गर्न सम्भव नभएको।

प्रभाव क्षेत्रको सीमांकनः केही सवाल प्रस्तावको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रभन्दा बाहिरका भएकाले प्राथमिकतामा नराखिएको।

व्यावहारिकता र सम्भाव्यताः प्राविधिक वा कानुनी रूपमा असम्भव सवाल प्राथमिकताबाट हटाइएको।

साझा चासोको अभावः केही सवाल व्यक्तिगत वा सानो समूहको मात्र चासो भएकाले साझा हित भएका सवाललाई मात्र प्राथमिकतामा राखिएको।

ङ) सार्वजनिक सुनुवाईको निर्णय

निर्णयहरु

प्रस्ताव नं. १ माथी छलफल हुँदा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने दुधौरा खोलाको IEE प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्दा हुने प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, आर्थिक र

सांस्कृतिक प्रभावबारे छलफल गरियो। छलफलबाट सकारात्मक र नकारात्मक दुवै प्रभावहरू पहिचान गरिएको छ।

सकारात्मक प्रभावः

- खोलाको नियन्त्रण हुने।
- खोला कटान रोकथाम हुने।
- रोजगारीको अवसर वृद्धि हुने।
- आय आर्जनमा वृद्धि हुने।
- आयश्रोत र जनसहभागितामा वृद्धि हुने।
- बाटो तथा सडक सञ्जालमा सुधार हुने।
- जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको राजस्वमा वृद्धि हुने।
- अनियमितता घट्ने।
- विकास निर्माण सामग्रीको उपलब्धता हुने।
- स्रोतको वैज्ञानिक तथा दिगो व्यवस्थापन हुने।

नकारात्मक प्रभावः

- वायू र ध्वनि प्रदूषण हुने।
- खोला किनार कटान हुने सम्भावना रहने।
- स्थानीय र ठेकेदारबीच विवाद हुन सक्ने।
- पानीको बहाव परिवर्तन हुने सम्भावना रहने।

२. प्रस्ताव नं. २ माथी छलफल गर्दा उत्खन्न तथा संकलनबाट प्राप्त रकममध्ये १०% रकम नदी नियन्त्रण कार्यमा खर्च गर्ने।

३. प्रस्ताव नं. ३ माथी छलफल गर्दा नकारात्मक प्रभावभन्दा सकारात्मक प्रभाव बढी रहेको ठहर गरिएकाले प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि सिफारिस गर्ने।

४. प्रस्ताव नं. ४ माथी छलफल गर्दा क्षेत्रको हरियाली कायम राख्न, सम्बन्धित सव-डिभिजन वन कार्यालय र स्थानीय वन उपभोक्ता समूहको सहकार्यमा हरेक वर्ष कम्तिमा ५०० बिरुवा रोप्ने र त्यसको संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने।

रायसुझाव संकलन

सम्बन्धित वार्ड कार्यालय, स्कुल र स्वास्थ्य सेवा केन्द्रबाट रायसुझाव संकलन गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ।

परिच्छेद ४

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावः

प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट आंशीक रुपमा स्थानीय भौतिक, आर्थिक सामाजिक तथा सांस्कृतिक र जैविक वातावरणमा प्रभाव पार्ने देखिन्छ। उत्पन्न प्रभावहरु दुवै सकारात्मक तथा नकारात्मक रहेका छन्।

सकारात्मक प्रभावहरुः

१) स्थानीयलाई रोजगारीको अवसर सिर्जना हुने

प्रस्ताव क्षेत्रका अधिकांश जनता खेतीपातीमा निर्भर रहेका छन्। यो प्रस्तावले उनीहरुलाई वाह्य आम्दानीको ढोका खोल्ने छ। यसको अधिकतम फाइदा भुमिहिन र थोरै जग्गा जमीन भएको मानिसले लिन सक्छन्। खासगरि ढुगा, गिट्टी र बालुवा संकलन गरि जिविकोपार्जन गर्ने कम आयश्रोत भएका कामदारहरुको लागि प्रस्तावित प्रस्तावबाट प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने देखिन्छ यो प्रस्ताव मानव श्रोत प्रयोग गरि कार्यान्वयन हुने हुँदा धेरै भन्दा धेरै कामदारहरु चाहिने हुनाले स्थानिय कामदारहरुले रोजगारी पाउने छन। एक अनुमान अनुसार स्थानियलाई १५७८९ श्रम दिन बारबरको रोजगारी उपलब्ध हुनेछ।

२) उपमहानगरपालिका र मधेश प्रदेश सरकारको आयश्रोतमा वृद्धि हुने

उत्खन्न/संकलन कार्यले नगरपालिका र मधेश प्रदेश सरकारको राजश्वमा वृद्धि हुन्छ। जसबाट उठेको राजश्वले नगरपालिकाको अन्य विकास निर्माणका कामहरु गर्न सहज हुनेछ।

३) स्थानीय जनताको आयश्रोत र जनसहभागितामा वृद्धि हुने

ढुंगा, गिट्टी र बालुवा संकलन गरि जिविकोपार्जन गर्ने कम आयश्रोत भएका कामदारहरुको लागि प्रस्तावित प्रस्तावबाट प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने देखिन्छ जसबाट स्थानीय जनताको आयश्रोतमा पनि वृद्धि हुनुका साथै जनसहभागितामा वृद्धि हुने देखिन्छ।

४) विकास निर्माण समाग्रीको उपलब्धता

प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट संघ, प्रदेश, नगरपालिकाले संचालन गर्ने विकास निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने निर्माण समाग्री सहज र शुलभ रुपमा उपलब्ध हुन गई विकास निर्माणको कार्य हुने। यस्तै सर्वसाधारणको लागि आफ्नो भौतिक संरचना निर्माण गर्नको लागि ढुङ्गा, गिट्टि र बालुवा उपलब्ध हुनेछ।

५) श्रोतको वैज्ञानिक एवं दिगो व्यवस्थापन हुने

नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवाको संकलन र उत्खन्न कार्य वैज्ञानिक तरिकाले हुने भएकोले श्रोतको दिगो व्यवस्थापन हुने देखिन्छ।

६) खोलाको वहावमा व्यवस्थापन हुने

खोलाको दाँया र बाँया एक/एक तिहाई भाग छाडी बिचको भागबाट वैज्ञानिक तरिकाले संकलन/उत्खन्न कार्य गर्ने र किनाराको भागमा तटबन्ध गरिने हुँदा खोला आफ्नो प्राकृतिक वहावमा बगी बाढी नियन्त्रणमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ।

सकारात्मक प्रभावको बिश्लेषण तालिका

SN	Impact Category	Description	Significance
१	रोजगारीको अवसर	करिब १५७८९ श्रम-दिन बराबर रोजगारी सिर्जना हुनेछ, भूमिहीन तथा कम आय भएका वर्ग प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने।	High
२	स्थानीय आयश्रोत/राजस्व	उपमहानगरपालिका र प्रदेश सरकारको राजस्व बढ्ने, स्थानीय आम्दानीमा वृद्धि हुने।	High
३	निर्माण सामग्री उपलब्धता	विकास निर्माणका लागि ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा सहज रूपमा उपलब्ध हुने।	Medium
४	स्रोतको वैज्ञानिक व्यवस्थापन	उत्खन्न/सङ्कलन कार्य वैज्ञानिक तरिकाले हुने भएकाले स्रोतको दिगो व्यवस्थापन सुनिश्चित हुने।	Medium
५	खोलाको बहाव व्यवस्थापन	खोला किनार छोडी बीच भागबाट मात्र उत्खन्न हुँदा खोलाको प्राकृतिक बहाव सुरक्षित हुने, बाढी नियन्त्रणमा सहयोग पुग्ने।	Medium

नकारात्मक प्रभाव

१) वायुमण्डलीय प्रदूषण

उत्खन्न र ढुवानी कार्यका कारण धुलो (Dust) र कणीय पदार्थ (Particulate Matter) वायुमण्डलमा फैलिनेछ। यसले स्थानीय बासिन्दामा श्वासप्रश्वास सम्बन्धी समस्या (जस्तै दम, खोकी, एलर्जी) बढाउन सक्छ।

२) ध्वनि प्रदूषण

ढुवानी साधन (ट्रक, ट्र्याक्टर, टिपर) र मेसिनरी संचालनले ठूलो आवाज उत्पन्न गर्नेछ। यसले स्थानीय समुदायको मानसिक स्वास्थ्यमा असर गर्ने र जैविक विविधता (पंक्षी, जंगली जनावर) लाई विस्थापित गर्न सक्छ।

३) जल प्रदूषण

उत्खन्न र ढुवानीका क्रममा तेल, ग्रीस र पेट्रोलियम पदार्थ चुहावट हुँदा पानी प्रदूषित हुने सम्भावना छ। यसले खानेपानीका स्रोत र जलचर प्रजातिमा प्रतिकूल असर पार्न सक्छ।

४) खोला किनार कटान र धार परिवर्तन

अनियन्त्रित उत्खन्नले नदीको प्राकृतिक बहाव परिवर्तन गर्ने सम्भावना हुन्छ। यसले खोला किनार कटान, बाढीको जोखिम र वरपरको वन क्षेत्र तथा बस्तीलाई क्षति पुऱ्याउन सक्छ।

५) सामाजिक असर

स्रोत सीमित हुँदा स्थानीय र ठेकेदारबीच प्रतिस्पर्धा तथा विवाद उत्पन्न हुने सम्भावना छ। अनुगमन कमजोर भएमा अनियमित उत्खन्न भई सामुदायिक असन्तुष्टि बढ्न सक्छ।

६) जैविक वातावरणमा असर

खोला किनार र आसपास बसोबास गर्ने वनस्पति र जीव-जन्तुको वासस्थान नष्ट वा प्रभावित हुन सक्छ। खोलाको प्राकृतिक आवास प्रणालीमा दीर्घकालीन असन्तुलन ल्याउने खतरा रहन्छ।

नकारात्मक प्रभावको विशलेषण तालिका

तालिका १२: प्रतिकूल प्रभावको विशलेषण तालिका

SN	Impact Category	Description	Significance
१	वायुमण्डलीय प्रदूषण	उत्खन्न र ढुवानी कार्यका कारण धुलो (PM) बढ्ने, दम/एलर्जी/श्वासप्रश्वास रोग बढ्ने सम्भावना।	High
२	ध्वनि प्रदूषण	ढुवानी साधन र मेसिनरीको ठूलो आवाजले स्थानीय समुदाय र जैविक विविधतामा असर पार्ने।	Medium
३	जल प्रदूषण	तेल, ग्रीस तथा पेट्रोलियम पदार्थ चुहावटले खानेपानी स्रोत र जलचरलाई असर गर्ने।	High
४	खोला किनार कटान/धार परिवर्तन	अनियन्त्रित उत्खन्नले खोलाको प्राकृतिक बहाव परिवर्तन भई कटान, बाढीको जोखिम, वनक्षेत्र र बस्तीमा क्षति।	High
५	सामाजिक असर	स्रोत सीमित हुँदा विवाद, कमजोर अनुगमनका कारण अनियमित उत्खन्न र सामुदायिक असन्तुष्टि।	Medium
६	जैविक असर	खोला किनार र आसपासको वनस्पति तथा जीव-जन्तुको वासस्थान नष्ट, दीर्घकालीन असन्तुलन।	High

परिच्छेद ५
प्रभाव कार्यान्वयनका विकल्पः

प्रस्तावको विकल्प विश्लेषणः

वैकल्पिक विश्लेषणलाई प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणको महत्वपूर्ण भागको रुपमा लिइएको छ। वैकल्पिक विश्लेषणलाई प्राविधिक संभाव्यता, आर्थिक संभाव्यता र वातावरणीय उपदेयताले सम्मालेको हुन्छ। प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण टोलीले विभिन्न वातावरणीय प्रभाव निर्धारण र आर्थिक गोपनीयताको आधारमा वैकल्पिक विश्लेषण गरेको छ। वैकल्पिक विश्लेषणको मुख्य उद्देश्य फाइदाजनक प्रभावलाई बढाउने र हानिकारक प्रभावलाई घटाउने हो। अध्ययन टोली विभिन्न शीर्षकलाई आधार बनाएर वैकल्पिक अध्ययन गरेको छ। उक्त आधारलाई तल उल्लेख गरिएको छ।

विकल्प (Option)	फाइदा (Advantages)	बेफाइदा (Disadvantages)	उपयुक्तता (Suitability)
No Action (कुनै कार्य नगर्ने)	- वातावरणमा प्रत्यक्ष प्रभाव नपर्ने। - तत्कालै कुनै खर्च नहुने।	- राजस्व वृद्धि हुँदैन। - रोजगारी सिर्जना हुँदैन। - खोलामा जमाव बढेर बाढीको जोखिम।	✕ उपयुक्त छैन
वैकल्पिक क्षेत्र (Alternative Site)	- अन्य क्षेत्रमा पनि स्रोत उपलब्ध। - निकासी सम्भव।	- प्रस्तावित क्षेत्रभन्दा कम उपयुक्त। - चुरे क्षेत्र पर्न सक्ने जोखिम।	✕ सीमित उपयुक्त
वैकल्पिक समय/विधि	- असार,श्रावन र भदौ बाहेक ९ महिना उत्खन्न गर्दा वातावरणीय जोखिम कम। - श्रम-आधारित औजार प्रयोग गर्दा रोजगारी बढ्ने।	- कार्य अवधिमा मात्र सीमित उत्पादन। - समय तालिका पालना गर्न निरन्तर अनुगमन आवश्यक।	✓ उपयुक्त
वैकल्पिक सम्पदा (Alternative Resources)	- गिट्टी/ढुङ्गाको सट्टा ईट्टा प्रयोग गर्न सकिने।	- सबै निर्माण कार्यमा प्रयोग गर्न सकिंदैन। - बालुवाको विकल्प छैन।	✕ उपयुक्त छैन

Proposed Implementation (प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने)	- राजस्व वृद्धि। - करिब १५७८९ श्रम दिन रोजगारी सिर्जना। - स्रोतको दिगो व्यवस्थापन। - निर्माण सामग्री सहज उपलब्ध।	- वायुमण्डलीय, ध्वनि, जल प्रदूषण। - किनार कटानको जोखिम। - निरन्तर अनुगमन आवश्यक।	✓ सबैभन्दा उपयुक्त

परिच्छेद ६ वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाः

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा आदि उत्खन्न तथा सङ्कलन कार्यबाट वातावरणमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभावहरु र सुझाव दिईएका न्युनिकरणका उपायहरुलाई निम्न अनुसारको वातावरणीय व्यवस्थापन योजना प्रस्तुत गरिएको छ।

क. सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरी गर्ने योजना: यो योजना प्रस्तावको सञ्चालन चरणमा वातावरणीय, जैविक, सामाजिक, र सांस्कृतिक वातावरणलाई सन्तुलित बनाउन तथा सकारात्मक प्रभाव बढाउनका लागि प्रस्ताव गरिएको छ।

S.N.	Positive Impact	Enhancement Measures	Responsible Agency/Body	Monitoring Method & Frequency	Approximate Annual amount
१	रोजगारीको अवसर	• स्थानीय कामदारलाई प्राथमिकता दिने। • दक्षता अभिवृद्धि तालिम आयोजना गर्ने।	ठेकेदार / उपमहानगरपालिका	रोजगार तथ्यांक संकलन (त्रैमासिक)	अतिरिक्त खर्च नलाग्ने
२	स्थानीय आयश्रोत/राजस्व वृद्धि	• संकलन शुल्क/कर समयमै तिर्ने व्यवस्था। • राजस्व रकम विकास निर्माणमा प्रयोग हुने सुनिश्चितता।	उपमहानगरपालिका / प्रदेश सरकार	वार्षिक राजस्व प्रतिवेदन	अतिरिक्त खर्च नलाग्ने
३	निर्माण सामग्री सहज उपलब्धता	• उचित मूल्यमा सामग्री उपलब्ध गराउने। • स्थानीय प्राथमिकतामा वितरण गर्ने।	उपमहानगरपालिका / ठेकेदार	मूल्य सूची अनुगमन (६ महिनामा एकपटक)	अतिरिक्त खर्च नलाग्ने
४	स्रोतको वैज्ञानिक व्यवस्थापन	• ArcGIS/GPS प्रयोग गरी संकलन क्षेत्र निर्धारण। • प्राविधिक सुपरिवेक्षण अन्तर्गत मात्र उत्खन्न।	सम्बन्धित डिभिज वन कार्यालय / जिल्ला अनुगमन समिति र स्थानिय उपभोक्ता समुह	वर्षको कम्तिमा ४ पटक	१,०००००
५	खोलाको बहाव व्यवस्थापन /	• उत्खन्न बीचको भागमा मात्र गर्ने। • किनारमा तटबन्ध निर्माण र मर्मत	जिल्ला अनुगमन समिति / नगरपालिका	मासिक साइट निरीक्षण, GPS	१२,०००००

	बाढी नियन्त्रण	गर्ने।		सर्वेक्षण	
६	समुदाय सहभागिता वृद्धि	• नियमित छलफल कार्यक्रम संचालन गर्ने। • गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली कार्यान्वयन गर्ने।	उपमहानगरपालिका / सरोकारवाला समिति	त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन	४००००

जम्मा: ११,४००००

ख. नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू:- सञ्चालन चरणमा भौतिक, जैविक, सामाजिक, र सांस्कृतिक वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभावलाई न्यून गर्नका लागि प्रस्ताव गरिएको छ।

S.N.	प्रभाव क्षेत्र / Environmental Aspect	प्रमुख गतिविधि / Impact Source	व्यवस्थापन योजना (Environmental Management Plan)	जिम्मेवार निकाय / निकाय (Responsible Agency/Body)	अनुगमन विधि तथा आवृत्ति (Monitoring Method & Frequency)	अनुमानित लागत (रु.)
१	वायुमण्डलीय प्रदूषण नियन्त्रण (Air Quality Management)	उत्खन्न, ढुवानी, सवारी साधन	• नियमित रूपमा पानी छर्कने। • नदीजन्य सामग्रि छोपेर मात्र ढुवानी गर्ने । • कम उत्सर्जन भएका उपकरण प्रयोग गर्ने।	ठेकेदार / उपमहानगरपालिका	मासिक साइट निरीक्षण र त्रैमासिक वायु गुणस्तर परीक्षण	३०,०००
२	ध्वनि प्रदूषण नियन्त्रण (Noise Control)	मेसिनरी, ट्रक, जनरेटर	• साइलेंसरयुक्त उपकरण प्रयोग। • कार्य समय बिहान ६ देखि बेलुकी ७ सम्म सीमित गर्ने।	ठेकेदार / जिल्ला समन्वय समिति र स्थानियतह	ध्वनि मापन (६ महिनामा एकपटक)	४०,०००

३	जल प्रदूषण नियन्त्रण (**Water Quality Protection**)	Spill, ढल, र तेल/ग्रीस	खोलामा सवारी साधन धुनबाट रोक लगाउने • खोलामा फोहर नफाल्ने चेतनामूलक सूचना।	ठेकेदार / डिभिजन वन कार्यालय / उपमहानगरपालिका र स्थानिय उपभोक्ता समुह	मासिक पानी गुणस्तर परीक्षण र दृश्य अवलोकन	१,००,०००
४	खोला किनार संरक्षण (**River Bank Protection**)	उत्खन्न र धार परिवर्तन	• खोलाको बीच भागबाट मात्र उत्खन्न। • किनारमा जैविक ग्याबियन र तटबन्ध निर्माण। • GPS सर्वेक्षणद्वारा अनुगमन।	जिल्ला अनुगमन समिति /उपमहानगरपालिका	मासिक GPS नाप र अनुगमन प्रतिवेदन	२०,००,०००
५	सामाजिक–आर्थिक व्यवस्थापन (**Socio-economic Management**)	श्रमिक रोजगार, सामाजिक प्रभाव	• स्थानीय श्रमिकलाई प्राथमिकता। • गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली कार्यान्वयन। • समुदायसँग नियमित छलफल कार्यक्रम।	उपमहानगरपालिका / ठेकेदार	त्रैमासिक गुनासो प्रतिवेदन र सहभागिता मूल्याङ्कन	५०,०००
६	जैविक वातावरण संरक्षण (**Biological Conservation**)	वृक्षारोपण र वन्यजन्तु बास स्थान संरक्षण आवास	• उत्खन्न क्षेत्र नजिक वृक्षारोपण । • संवेदनशील क्षेत्रहरूमा Buffer Zone। • जैविक सर्वेक्षण र संरक्षण योजना।	डिभिजन वन कार्यालय / साझेदारि / सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह उपमहानगरपालिका र ठेकेदार	वार्षिक जैविक सर्वेक्षण र निरीक्षण	५०,०००
७	सडक र यातायात व्यवस्थापन (**Traffic and Road**	ढुवानी र सवारी चाप	• ट्रक लोड सीमा तोक्ने। • नियमित सडक मर्मत गर्ने।	सडक डिभिजन / उपमहानगरपालिका र जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	मासिक साइट निरीक्षण	५०,०००

	Management)					
८	सुरक्षा र स्वास्थ्य (**Occupational Health & Safety)**	कार्य स्थल, श्रमिक सुरक्षा	• PPE (Helmets, Masks, Gloves) वितरण। • स्वास्थ्य बीमा र तालिम।	ठेकेदार / स्वास्थ्य संस्था र उपमहानगरपालिका	मासिक स्वास्थ्य प्रतिवेदन	४०,०००
९	फोहर व्यवस्थापन (**Waste Management)**	ठोस फोहर, प्लास्टिक, जैविक पदार्थ	• फोहर छुट्याएर पुनः प्रयोग गर्ने। • नकुहिने फोहर उपमहानगरपालिका मार्फत ब्यवस्थापन गर्ने।	ठेकेदार / उपमहानगरपालिका	साप्ताहिक फोहर व्यवस्थापन प्रतिवेदन	६०,०००
१०	समग्र अनुगमन र रिपोर्टिङ्ग (**Overall Monitoring & Reporting)**	सम्पूर्ण EMP कार्यान्वयन	• त्रैमासिक, अनुगमन समिति गठन गर्ने। • वार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने।	जिल्ला अनुगमन समिति / वन तथा वातावरण मन्त्रालय जनकपुरधाम र उपमहानगरपालिका	त्रैमासिक समीक्षा बैठक	१०,०००

जम्मा: १९,८०,०००/-

सुगस कन्सल्टेन्सि एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि. वीरगंज-१६, पर्सा

मधेश प्रदेश सरकार वन तथा वातावरण मन्त्रालय जनकपुरधाम, नेपाल

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय जीतपुर बारा मधेश प्रदेश नेपाल

.... राज प्रसाद ... प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

महाशाखा प्रमुख

परिच्छेद ७ वातावरणीय अनुगमन

कुनै पनि प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा तयार गरिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका उपायहरू कार्यान्वयन भए/नभएको नियमित रूपमा अनुगमन गर्नु अत्यावश्यक हुन्छ। अनुगमनले प्रस्तावले पार्ने सकारात्मक प्रभावलाई अधिकतम र नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनतम बनाउन सहयोग पुऱ्याउँछ। यदि अनुगमन कार्य समयमै नभएमा प्रस्तावको भविष्य संकटमा पर्न सक्ने सम्भावना रहन्छ। त्यसैले, राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०५०, वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७, तथा सम्बन्धित ऐन र कानुनहरूले वातावरणीय अनुगमनलाई अनिवार्य गरेको छ। यो प्रस्ताव स्वीकृत भएसँगै कार्यान्वयन गरिने भएकाले यसमा दुई प्रकारका अनुगमन गरिनेछ:

१. अनुपालन सम्बन्धी अनुगमन (Compliance Monitoring)

२. प्रभाव सम्बन्धी अनुगमन (Impact Monitoring)

३. आधाररेखा सम्बन्धी अनुगमन (Baseline Monitoring) यस अवस्थामा आवश्यक छैन।

अनुगमन कार्य प्राविधिक दक्ष व्यक्तिहरूको सहभागितामा गरिनेछ। यस प्रक्रियाबाट IEE मा तोकिएका Mitigation Measures र Environmental Management Plan (EMP) हरू प्रभावकारी रूपमा लागू भए/नभएको मूल्याङ्कन गरिनेछ।

अनुगमन,समय तालिका र जिम्मेवार निकाय

सि.नं.	अनुगमन गरिने विषय	समय तालिका	जिम्मेवार निकाय
१	पेशागत स्वास्थ्य (Occupational Health)	साप्ताहिक	प्रस्तावक / सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था र कानूनले अनुगमन गर्न तोकिएको निकाय
२	ठोस अवशिष्ट व्यवस्थापन (Solid Waste Management)	दैनिक	प्रस्तावक / जिल्ला अनुगमन समिति र कानूनले अनुगमन गर्न तोकिएको निकाय
३	तरल अपशिष्ट (Liquid Waste)	साप्ताहिक	प्रस्तावक / जिल्ला अनुगमन समिति
४	मेसिनरी र उपकरणको गृह सफाई (Machinery Cleaning)	साप्ताहिक	प्रस्तावक / सरोकारवाला निकायहरू र कानूनले अनुगमन गर्न तोकिएको निकाय
५	धुलो निकास र वायु प्रदूषण (Dust & Air Emission)	दैनिक	प्रस्तावक / वन तथा वातावरण मन्त्रालय / सरोकारवाला निकायहरू र कानूनले अनुगमन गर्न तोकिएको निकाय
६	वायु गुणस्तर परीक्षण (Air Quality Test)	वार्षिक	प्रस्तावक / वन तथा वातावरण मन्त्रालय
७	वृक्षारोपण र हरियाली प्रवर्द्धन	वार्षिक	प्रस्तावक / डिभिजन वन कार्यालय र

	(Tree Plantation & Greenery)		कानूनले अनुगमन गर्ने तोकिएको निकाय

७.१ अनुगमनका सूचकहरू

अनुगमनका क्रममा निम्न सूचकहरूका आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछः

- सामाजिक—आर्थिक अवस्थामा आएको परिवर्तन।
- वातावरणीय व्यवस्थापन योजना अनुसारका कार्यहरू कार्यान्वयन भए/नभएको।
- IEE प्रतिवेदनमा तोकिएको भन्दा बढी उत्खन्न वा संकलन भए/नभएको।
- प्रतिवेदनमा उल्लेखित प्रक्रियाहरू पालना भए/नभएको।
- आगन्तुक पुस्तिका (Visitors Log Book) कायम भए/नभएको।
- जनपरामर्श र सुझाव कार्यान्वयन भए/नभएको।
- स्थानीयलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिइएको वा नदिइएको।
- सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गतका कार्यहरू (CSR) सम्पन्न भए/नभएको।
- कामदारहरूलाई सुरक्षात्मक उपकरण (PPE – मास्क, जुता, ग्लोभ्स आदि) उपलब्ध गराइएको वा नगराइएको।
- कार्यस्थलमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था भएको वा नभएको।
- गुनासो सुन्ने प्रणाली (Grievance Redress Mechanism) लागू भएको वा नभएको।
- आवश्यक देखिएका अन्य सूचकहरू (जस्तै जैविक प्रभाव, ध्वनि स्तर, जल गुणस्तर आदि)।

७.२ अनुगमनका खर्च

यो प्रस्ताव अन्तर्गत हुने वातावरणीय अनुगमन कार्य मधेश प्रदेश सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, जनकपुरधाम,सम्बन्धित जिल्ला समन्वय समिति, तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहकार्यमा गरिनेछ। अनुमानित वातावरणीय अनुगमन खर्चः रु. १,००,००० (एक लाख मात्र) लाग्नेछ।

परिच्छेद ८
निश्कर्ष एवं सुझावहरू

८.१ निश्कर्षः

प्रस्तावित ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा संकलन तथा उत्खन्न कार्यको कार्यान्वयन बाट स्थानीय तहमा रोजगारी सिर्जना, राजस्व अभिवृद्धि, र आर्थिक सशक्तीकरण हुने स्पष्ट देखिन्छ।
यस कार्यले मधेश प्रदेश सरकार र स्थानीय निकाय दुवैलाई प्रत्यक्ष रूपमा आर्थिक लाभ पुऱ्याउनेछ। प्राकृतिक स्रोतहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापन र दिगो उपयोग मार्फत स्रोत—साधनको सन्तुलित उपयोग, वातावरणीय संरक्षण, र स्थानीय उद्योगहरूको प्रवर्द्धन सम्भव हुनेछ।
वैज्ञानिक ढङ्गले संकलन र व्यवस्थापन गरिएमा यसले राष्ट्रिय निर्माण योजनाहरूको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री समयमै उपलब्ध गराउनेछ, जसले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा सकारात्मक योगदान पुऱ्याउनेछ।

प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट देखिएका प्रतिकूल प्रभावहरू स्थानीय र अल्पकालीन प्रकृतिका छन्, जसलाई न्यूनीकरणका उपायहरू (Mitigation Measures) र वातावरणीय व्यवस्थापन योजना (EMP) मार्फत प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्न सकिनेछ। त्यसैले, यस प्रस्तावको सामाजिक—आर्थिक, भौतिक, जैविक र सांस्कृतिक प्रभावहरू मध्ये अनुकूल प्रभावहरू बढी र प्रतिकूल प्रभावहरू न्यून रहेको पुष्टि हुन्छ। तसर्थ, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदनमा सुझाइएका सबै उपायहरूको पालना गर्ने शर्तमा, प्रस्ताव कार्यान्वयनका लागि यो IEE प्रतिवेदन पर्याप्त र उपयुक्त रहेको सिफारिस गरिन्छ।

८.२ सुझाव

ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा संकलन तथा उत्खन्न कार्यलाई वातावरणमैत्री र दिगो रूपमा सञ्चालन गर्न निम्न सुझावहरू पालन गरिनेछः

- अनुगमन योजना अनुसार न्यूनीकरणका उपायहरूको पूर्ण कार्यान्वयन र नियमित अनुगमन गरिनेछ।
- रोजगारीका लागि स्थानीय जनशक्तिलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- प्रत्येक वर्ष वर्षायामपछि थुप्रिएको ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवाको मापन र अभिलेख (record keeping) गरिनेछ।
- ठेक्का सम्झौतामा उल्लेख भएको परिमाण र स्थानहरूको नियमित अनुगमन गरिनेछ।
- जिल्ला समन्वय समितिको सभापतित्वमा बनेको जिल्ला अनुगमन समितिद्वारा नियमित निरीक्षण गरिनेछ।
- उपमहानगरपालिकाले संकलन क्षेत्रको परिधि किल्ला गाडेर रेखाङ्कन गर्ने, साथै उत्खन्न गहिराइको बेन्च मार्किङ गर्नेछ।
- स्थानीय समुदायको सहभागिता सहित अनुगमन प्रणाली सुदृढ पारिनेछ।

- तेस्रो पक्षीय अनुगमन (Independent Monitoring Team) मा सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञहरूको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।
- खोलाको बीच भागबाट उत्खनन कार्य गर्ने र किनार क्षेत्र संरक्षणमा प्राथमिकता दिने।
- सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयका सुझाव र सर्तहरूको पूर्ण पालना गरिनेछ।
- जलवायु परिवर्तनका प्रतिकूल असर न्यूनीकरण गर्न "एक नागरिक एक रुख" (One Man One Tree) अभियान अन्तर्गत मधेश प्रदेशका मुख्य सडक र खोला किनारमा वृक्षारोपण गरिनेछ।
- "जहाँ बाटो, त्यहाँ रूख-त्यसले ल्याउँछ परम सुख" भन्ने नारा अनुसार सडक र सिँचाइ नहर दुवै किनारमा हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ।

८.३ प्रतिबद्धता

राष्ट्रिय वन र समुदायिक वन क्षेत्रभित्र बग्ने खोलाबाट नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खनन् एंव संकलन गर्ने कार्य हुने भएकोले वन, वन्यजन्तु तथा जैविक विविधतामा प्रतिकुल हुने कार्य वा अपराध हुन नदिने कुरामा यो उपमहानगरपालिका सजग एंव प्रतिवद्ध छ। कथाकचित भएको खण्डमा सोको नियन्त्रण एंव प्रचलित ऐन कानून बमोजिम कारवाही गर्न गराउनमा समेत प्रतिबद्ध छौं।

अनुसुची १ उपमहानगरपालिकाले सहमती माँग गरेको पत्र

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

जीतपुर, बारा
मधेश प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या: २०८१/०८२
चलानी नं.: ४६०९

मिति: २०८२/०१/११
नेपाल संवत ११४५ चौलागा एकादशी

श्री डिभिजन वन कार्यालय
सिमरा, बारा

विषय: सहमती सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा प्रदेश वन निर्देशनालय जनकपुरधाम धनुषा नेपालको प.स. २०८०/०८१ मिति २०८०/०५/१३ को पत्रबाट यस नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र पर्ने तपसिलका खोलाहरुबाट नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खनन एवम् संकलन गरी बिक्री वितरण गर्नको लागी स्विकृत भएको प्रारम्भिक वातावरिणीय परिक्षण (IEE) प्रतिवेदनको म्याद समाप्त भईसकेको व्यहोरा अनुरोध छ।

तत् सम्बन्धमा आ.व. २०८२/८३ देखिको प्रारम्भिक वातावरिणीय परिक्षण (IEE) प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने भएको हुँदा *ढुङ्गा गिट्टी तथा बालुवा उत्खनन् बिक्री तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७,* को दफा ६ को उपदफा २ बमोजिम वन क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा उत्खनन् गर्नको लागी सम्बन्धित निकायको सहमति लिनुपर्ने व्यवस्था भएको र साथै *वन नियमावली, २०७९* को नियम ३० को उपनियम ५ मा "राष्ट्रिय वन क्षेत्रबाट बग्ने नदीबाट नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको मापदण्ड र समयावधिको अधीनमा रही वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनबाट तोकिएको परिमाणमा नदीजन्य ढुङ्गा, गिट्टी वा बालुवा सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिसमा सम्बन्धित स्थानीय तहले खुला प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट संकलन र बिक्रि वितरण गर्न सक्नेछ" भन्ने कानुनी प्रावधान भएकोले सहमति उपलब्ध गराई सहयोग गरिदिनु हुन सादर अनुरोध छ।

तपसिल:
क. दुधौरा खोला
ख. बालगंगा खोला
ग. पसाहा खोला

रामप्रसाद शर्मा पौडेल
(राजस्व प्रशासन प्रमुख)
अधिकृत, आठौं

☎ ०५३-५१२१७१ jeetpursimarasubmetropolitan@gmail.com

अनुसुची २ सहमति दिएको पत्र

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय
बारा सिमरा

पत्र संख्याः- ०८१/०८२ योजना
चलानी नः- १५३६

- प्रस्तावित खोला वन क्षेत्र भित्र रहेकोले नदीजन्य पदार्थ संकलन/ उत्खनन गर्दा जैविक विविधता संरक्षणको संवेदनशिलतालाई केन्द्र बिन्दुमा राखी उत्खनन कार्यमा प्रयोग गरिने ढुवानी साधनको विवरण तथा सवारीसाधनको सम्बन्धी कार्य संचालन पुर्व सम्बन्धीत निकायहरुलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था हुनु पर्ने।
- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारद्वारा स्वीकृत मापदण्ड विपरित कार्यहरु गर्न नपाईने उल्लेख हुनुपर्ने ।
- नेपाल सरकार/ प्रदेश सरकारले पाउनु पर्ने राजश्व कानून बमोजिम अनिवार्य सम्बन्धीत खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ
- नदीजन्य पदार्थ संकलन हुने प्लाट, सीमै जोडिएका संकलन नहुने क्षेत्र, नदीको बहाव क्षेत्र स्पष्ट बुझ्ने गरी रहीत नक्सा अनिवार्य समावेश गर्नु पर्ने ।
- नदीजन्य पदार्थ संकलन/ उत्खननमा विधीमा श्रमीक हो या मेशिन, कुन अवस्थामा श्रमीकको प्रयोग हुने र कुन अवस्थामा मेशिनको प्रयोग हुने स्पष्ट उल्लेख हुनु पर्ने ।
- नदीजन्य पदार्थ संकलन तथा व्यवस्थापन गर्दा River bed and river strech लाई ध्यानमा राखी नदी/ खोलाको कुन भागबाट नदीजन्य पदार्थ संकलन गर्न सकिन्छ, प्राविधिक रुपले प्रष्ट हुनु पर्ने ।
- उल्लेखित सबै खोलाको प्रभावित क्षेत्रमा स्थानिय पालिका मात्र उल्लेख भएकोमा सो सबै खोलाको बहाव क्षेत्र कर्मोला भारत सिमाना सम्मको सम्पुर्ण पालिका प्रभावित क्षेत्र रहेको उल्लेख हुनु पर्ने ।
- अनुकुलन र व्यवस्थापनको कार्य गर्दा प्रभावित सबै सरोकारवालाहरुलाई न्यायोचित तवरले सम्बोधन गर्नु पर्ने ।
- 10 Down मिट्टी वन क्षेत्रमा राख्न वा फाल्न पाईने छैन ।
- प्रत्येक संकलन प्लाटको जि.पि.एस. पोईन्ट सहितको रङीन नक्सा समावेश गरी सूचना बोर्ड राख्ने । खोलाको नदीजन्य पदार्थ संकलन गर्न खोला किनारबाट नभई खोलाको नदीजन्य पदार्थ खोलाको चौडाईलाई तीन भाग गराई खोलाको दुवै छेउमा एक/एक भाग छोडी बीचको एक भागबाट मात्र संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- वन नियमावली, २०७९ को नियम ३० को उप-नियम ५ अनुसार "राष्ट्रिय वन क्षेत्रभित्र पर्ने नदीबाट नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको मापदण्ड र समयावधिको अधीनमा रही वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनबाट तोकिएको परिमाणमा नदीजन्य ढुङ्गा, गिट्टी वा बालुवा सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिसमा सम्बन्धित स्थानीय तहले खुल्ला प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट संकलन र बिक्री वितरण गर्न सक्नेछ" भनि उल्लेख हुनुपर्ने ।

२०८२।१।१६

बोधार्थः
श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय, मधेश प्रदेश, जनकपुरधामः
श्री प्रदेश वन निर्देशनालय,जनकपुरधामः
श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, कलैया बाराः
श्री इलाकेमिन सब डिभिजन वन कार्यालय, हुमरवाना बाराः उल्लेखित खोलाहरुको वातावरणीय अध्ययनको क्रममा आवश्यक पर्ने सहयोग माग भई आएमा सहयोग गर्न गराउनु हुन ।

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल

सिफारिस पत्र डिभिजन वन कार्यालय सिमराको

महाशाखा प्रमुख

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय, बारा

प. स. ०८२/०८३
च.नं. ८५

मिति : २०८२/०४/१८

<u>विषय: राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे।</u>

श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय
मधेश प्रदेश जनकपुरधाम, धनुषा

प्रस्तुत विषयमा मिति २०८२/०३/१२ गते पर्साबाट प्रकाशित बीरगंज न्युज-२४ दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना अनुसार बारा जिल्लाको जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने पसाहा, बालगंगा र दुधौरा खोलाबाट दिगो एव रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खन्न एव संकलन गरी बिक्रि वितरण प्रयोजनको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी विषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ।

क. सकारात्मक प्रभाव: स्थानीयमा रोजगारीको श्रृजना हुने, व्यापारका अवसरहरु श्रृजना हुने, खोला आफ्नो प्राकृतिक बहावमा बग्ने, विकास निर्माण सामग्रीको उपलब्धता हुने, स्थानीय तहको राजस्वमा वृद्धि, पहुँच मार्गमा वृद्धि हुने, नदी नियन्त्रण हुने र नदी कटान रोकथाम हुने।

ख. नकारात्मक प्रभाव: सामान्य ध्वनि र धूलो प्रदुषण हुने।

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्यून गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन तलको सुझाव अनुसार कार्यान्यन्वयन गर्दै कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ।

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्नको लागि सुझाव

१. स्थानिय सर्वसाधारणलाई रोजगारी दिनु पर्ने।
२. उत्खनन एव संकलन क्षेत्र छुट्याउन र सो को चिन्हको रुपमा झण्डा गाड्ने कार्यमा वनको पनि प्रतिनिधि हुनुपर्ने।
३. ठेक्का पट्टा कार्यको जानकारी समयमा डिभिजन वन कार्यालयमा गराउनुपर्ने।
४. ठेक्का लगाउँदा सम्झौता भएको मिति देखि विकासि हुने अन्तिम मिति सम्मको परिमाणको मात्र ठेक्का सम्झौता गर्नुपर्ने।

५. वनक्षेत्र भित्र ढुँगा, गिटि, वालुवा घाटगद्दी गर्न पूर्ण बन्देज गर्नुपर्ने ।
६. वन क्षेत्र भएर नदीजन्य ढुङ्गा,गिट्टि र बालुवा ढुवानी गर्न पुर्ण बन्देज लगाउनुपर्ने ।
७. ढुँगा, गिटि, वालुवा घाटगद्दी स्थानबाट मात्र विक्रिवितरण गर्नुपर्ने ।
८. ढुँगा, गिटि, बालुवाको निकासि चिट स्थानिय निकायको कर्मचारीले मात्र काट्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
९. प्रदेश संचित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने रकम प्रदेश संचित कोषमा जम्मा भएको बारेको जानकारी डिभिजन वन कार्यालयलाई समेत दिनुपर्ने।
१०. लिलाम बिक्रिबाट प्राप्त रकम कम्तिमा १० प्रतिशत रकम सम्बन्धीत सामुदायीक वन वा साझेदारी वन उपभोक्ता समूहको राय सुझाव एवं समन्वयनमा खोलाको तटबन्ध र वन विकासमा खर्च गर्नु पर्ने।
११. बिक्रिवितरण भएको नदिजन्य पदार्थको परिमाणको विवरण १५।१५ दिनमा डिभिजन वन कार्यालयमा पठाउनुपर्ने।

राजीव कुमार झा
अधिकृत

युरास कन्सल्टेन्सि एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि.
वीरगंज-१६, पर्सा

CS CamScanner

CS CamScanner

अनुसुची:-३ TOR स्वीकृतीको चिठि र सहमति पत्रहरु:

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, धनुषा

पत्र संख्या : ०८१/०८२
चलानी नं. : ११२९

मिति : २०८२/०३/०६

विषय: प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणको कार्यसूची (ToR) स्वीकृति सम्बन्धमा ।

श्री जीतपुर सिमरा उपनगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ,जीतपुर बारा।

श्री जीतपुर सिमरा उपनगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ,जीतपुर बाराको प.स. २०८१/८२ च.नं. ६४७७ मिति २०८२/०२/२६ पत्रानुसार जीतपुर सिमरा उपनगरपालिका, बाराको क्षेत्र भित्र बग्ने दुधौरा खोला क्षेत्रबाट दिगो एवं वातावरणमैत्री तरिकाले दिगो रुपमा दैनिक ३०० घन मिटर सम्म ढुङ्गाबालुवा र ,गिट्टी , ग्राभेल लगायतका नदिजन्य पदार्थको संकलन एवं उत्खनन गर्ने उद्देश्य रहेको जीतपुर सिमरा उपनगरपालिका, बाराको क्षेत्र भित्र बग्ने दुधौरा खोलाको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE)प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयोजनको लागि कार्यसूची (ToR) तयार गरी स्वीकृतिको लागि पेश भएकोमा प्रचलित कानुनको पूर्ण पालना हुने गरी यस मन्त्रालय (प्रदेश सचिवस्तर) को मिति २०८२/०३/०६ गतेको निर्णयानुसार स्वीकृत भएको व्यहोरा अनुरोध छ । साथै स्वीकृत कार्यसुचीको प्रमाणित प्रति १ (एक) र सक्कल फाइल ताहाँ कार्यालयमा फिर्ता पठाईएको छ ।

2082-03-06
(राम युगल साह)
वन अधिकृत आठौं

राम युगल साह
अधिकृतस्तर आठौं

जीतपुरसिमरा उ म न पा कार्यालय
जीतपुर
दर्ता नं १०८२९
दर्ता मिति २०८२।३।१०

सुगरस कन्सल्टेन्सि एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि.
बीरगंज-१६, पर्सा

अनुसुची ४ भर्पाई

भर्पाई पाउँ भन्ने जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको मिति २०८२/०३/१३ गतेको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) को प्रतिवेदन तयारीको लागि सूचना टाँस गरी राय सुझाव पठाई दिने विषयको पत्र र सोही सम्बन्धी वीरगंज पर्साबाट प्रकाशित वीरगंज न्युज-२४ दैनिक पत्रिकामा मिति २०८२/०३/१२ गते प्रकाशित सूचनाको फोटोकपी बुझिलिई भरपाई गरिदियौं।

क. स	कार्यालय/संस्थाको नाम	पत्र बुझ्नेको नाम र पद	कार्यालयको छाप	दस्तखत
१	श्री कलैया उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकको कार्यालय कलैया, बारा	[illegible]		०३/१५
२	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १ नं. वडाको कार्यालय पथलैया,बारा	[illegible]		
३	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका ४ नं. वडाको कार्यालय औराहा,बारा	[illegible]		
४	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १४ नं. वडाको कार्यालय रजघट्टा,बारा	सुबिर पराजुली (कार्यालय सहायक)		
५	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १५ नं. वडाको कार्यालय डुमरवाना,बारा	अर्जुन पाण्डे वडा सचिव		
६	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १६ नं. वडाको कार्यालय ससुवाघाट,बारा	रूप प्र. घिमिरे वडा सचिव		
७	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १७ नं. वडाको कार्यालय जैतापुर,बारा	निरु कार्की वडा सचिव		

८	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १८ नं. वडाको कार्यालय बहुअर्वा, बारा	[illegible]	[stamp]	[signature]
९	श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १९ नं. वडाको कार्यालय ईनर्वासिरा,बारा	विराखी चौधरी वडा सचिव	[stamp]	[signature]
१०	श्री करैयामाई गाउँपालिकाको कार्यालय, बारा	महानन्द पोखरेल (प्र.प्र.)	[stamp]	[signature]
११	श्री प्रसौनी गाउँपालिकाको कार्यालय, बारा	मञ्जु प्र. शाह का.प्र.	[stamp]	[signature]
१२	श्री आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, जीतपुरसिमरा वडा नं १ पथलैया, बारा	भगवती बस्नेत सि.अ.न.मी.	[stamp]	[signature]
१३	श्री आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, जीतपुरसिमरा वडा नं ४ औराहा, बारा	आशा थापा सि.अ.हे.व.	[stamp]	[signature]
१४	श्री आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, जीतपुरसिमरा वडा नं १४ रजधट्टा, बारा	मञ्जु पोखरेल सि.अ.न.मी.	[stamp]	[signature]
१५	श्री शहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र, जीतपुरसिमरा वडा नं १५ डुमरवाना, बारा	डा. भरत कुमार यादव मे.सु. मेडिकल अधिकृत	[stamp]	[signature]
१६	श्री सखुवाघाट स्वास्थ्य चौकी, जीतपुरसिमरा वडा नं १६ सखुवाघाट, बारा	नारायण आचार्य सि.अ.हे.व.	[stamp]	[signature]

[illegible]	श्री जैतापुर स्वास्थ्य चौकी, जीतपुरसिमरा वडा नं १७ जैतापुर, बारा	पानमती चौधरी [illegible]		[signature]
१८	श्री आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, जीतपुरसिमरा वडा नं १८ उचिडी, बारा	राजकुमार थापा सि०अ०हे०व	[stamp]	[signature]
१९	श्री इनर्वासिरा स्वास्थ्य चौकी, जीतपुरसिमरा वडा नं १९ इनर्वासिरा, बारा	आलोक कुमार [illegible] [illegible]	[stamp]	[signature]
२०	श्री जनता माध्यमिक विद्यालय, जीतपुरसिमरा वडा नं १४, रजघट्टा, बारा	श्री हरि [illegible] लेखा	[stamp]	[signature]
२१	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, जीतपुरसिमरा वडा नं १५, डुमरवाना, बारा	सक्षम थापा पुस्तकाध्यक्ष	[stamp]	[signature]
२२	श्री जन जागृति माध्यमिक विद्यालय, जीतपुरसिमरा वडा नं १६, सखुवाघाट, बारा	सीताराम [illegible] स०प्र०अ०	Janajagriti Secondary School Sakhuwaghat, Bara Estd. 2040	[signature]
[illegible]	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, जीतपुरसिमरा वडा नं १७, जैतापुर, बारा	प्रेमलाल चिडि प्र०अ०		[signature]

सुरक्षा कन्सल्टेन्सि एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि. वीरगंज-१६, पर्सा

CamScanner

अनुसुची ५ पत्रिका सुचना

बीरगंज न्यूज-२४ दैनिक
BIRGUNJ NEWS-24
Thursday 26 Jun 2025

वीरगन्ज नाकामा भेटिए दुई जना कोरोना संक्रमित

[illegible]

वीरगञ्जस्थित डेसिमल कलेजमा 'समुदायमा सरकारी वकील' कार्यक्रम सम्पन्न

[illegible]

लागुऔषधसहित एक जना पक्राउ

[illegible]

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को
अनुसूची-९

[illegible]

सार्वजनिक सूचना

[illegible]

[illegible]	[illegible] ... jeetpurisimarasubmetropolitan@gmail.com
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible] ... jeetpurisimarasubmetropolitan@gmail.com
[illegible]	[illegible] ... [illegible]@gmail.com

सुनरस कन्सल्टेन्सि एण्ड इन्जिनियर्स प्रा. लि. वीरगंज-१६, पर्सा

अनुसुची ६ सिफारिस र फोटोहरु

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

१४ नं. वडा कार्यालय
रजघट्टा, बारा
मधेश प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : ०८१।०८२
चलानी नं. : ८३६८

मिति :- २०८२।०३।२७

विषयः राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे।

श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय
मधेश भवन जनकपुरधाम, धनुषा
मधेश प्रदेश ।

प्रस्तुत विषयमा मिति २०८२/०३/१८ गते पर्साबाट प्रकाशित वीरगंज न्युज-२४ दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना अनुसार बारा जिल्लाको जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने पसाहा खोलाबाट दिगो एवं व्यवस्थीत रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खन्न एवं संकलन गरी बिक्रि वितरण प्रयोजनको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी विषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ।

क. सकारात्मक प्रभावः स्थानीयमा रोजगारीको श्रृजना हुने, व्यापारका अवसरहरु श्रृजना हुने, खोला आफ्नो प्राकृतिक बहावमा बग्ने, विकास निर्माण सामग्रीको उपलब्धता हुने, स्थानीय तहको राजस्वमा वृद्धि, पहुँच मार्गमा वृद्धि हुने, नदी नियन्त्रण हुने र नदी कटान रोकथाम हुने।

ख. नकारात्मक प्रभावः सामान्य ध्वनि र धूलो प्रदुषण हुने।

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्युन गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लेखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढी देखिएकोले उल्लेखित प्रस्ताव निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ।

<u>प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार</u>

१. सर्वसाधारणले रोजगारी पाउने।
२. स्थानीय स्तरमा सर्व शुलभ रुपमा पूर्वाधार निर्माणको लागी नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उपलब्ध हुने।
३. पालिकाको राजस्वमा वृद्धि हुने।
४. आर्थिक गतिविधि बढ्ने जसले गर्दा गरिबी न्यूनिकरणमा टेवा पुग्ने।
५. नदीजन्य पदार्थको दिगो एवं वैज्ञानिक व्यवस्थापन हुने।
६. खोला नियन्त्रण हुने।

....
चयन गुरुङ्
वडा अध्यक्ष

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रजघट्टा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र
बारा, मधेश प्रदेश, नेपाल

प.स. ०८१/०८२
च.नं. २८

मिति २०८२/०३/२७

विषयः राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे।

श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय
मधेश भवन जनकपुरधाम, धनुषा
मधेश प्रदेश ।

प्रस्तुत विषयमा मिति २०८२/०३/१८ गते पर्साबाट प्रकाशित *वीरगंज न्युज-२४ दैनिक* पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना अनुसार बारा जिल्लाको जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने पसाहा खोलाबाट दिगो एवं व्यवस्थित रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खन्न एवं संकलन गरी बिकि वितरण प्रयोजनको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी विषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ।

क. सकारात्मक प्रभावः स्थानीयमा रोजगारीको श्रृजना हुने, व्यापारका अवसरहरु श्रृजना हुने, खोला आफ्नो प्राकृतिक बहावमा बग्ने, विकास निर्माण सामग्रीको उपलब्धता हुने, स्थानीय तहको राजस्वमा वृद्धि, पहुँच मार्गमा वृद्धि हुने, नदी नियन्त्रण हुने र नदी कटान रोकथाम हुने।

ख. नकारात्मक प्रभावः सामान्य ध्वनि र धूलो प्रदुषण हुने।

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्यून गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लेखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढी देखिएकोले उल्लेखित प्रस्ताव निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ।

<u>प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार</u>

१. सर्वसाधारणले रोजगारी पाउने।
२. स्थानीय स्तरमा सर्व सुलभ रुपमा पूर्वाधार निर्माणको लागी नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उपलब्ध हुने।
३. पालिकाको राजश्वमा वृद्धि हुने।
४. आर्थिक गतिविधि बढ्ने जसले गर्दा गरिबी न्यूनिकरणमा टेवा पुग्ने।
५. नदीजन्य पदार्थको दिगो एवं बैज्ञानिक व्यवस्थापन हुने।
६. खोला नियन्त्रण हुने।

नि. प्रमुख
आ.स्वा.से.केन्द्र

एनरस कन्सल्टेन्सि एण्ड इन्जिनियर्स प्रा. लि.
वीरगंज-१६, पर्सा

आज मिति २०८२/०३/२७ गतेका दिन जीतपुरसिमरा उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने दुधौरा खोलाबाट दिगो एवं रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा गिट्टी र बालुवा उत्खनन एवं संकलन गरी बिक्रि वितरण प्रयोजनको लागि आवश्यक पर्ने प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण IEE प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धीको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम देहायका पदाधिकारी, सर्वसाधारण एवं सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न भई देहाय बमोजिमको राय सुझाव एवं निर्णय गरियो।

मिति- २०८२/०३/२७ गते शुक्रबार

समय- बिहान ३:०० बजे

स्थान- श्री जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका

१४ नं. वडाको कार्यालय, रजघट्टा, बारा

उपस्थिती

सि.नं.	पदाधिकारी/सरोकारवालाहरु	पद	ठेगाना	सही
१.	चमन गुरुङ	वडाअध्यक्ष	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. वडा नं.-१४	
२.	राजु अधिकारी	प्र.अ.	श्री जनता मा.वि. जितपुरसिमरा-१४	
३.	धननाथ ढकाल	वडा सदस्य	जीतपुरसिमरा-१४	
४.	तेजनारायण चौधरी	" "	" " "	
५.	बहुला गौतम	स.प्र.अ.	श्री जनता मा.वि. -१४	
६.	सुशीला साह	शिक्षिका	स्वा. चौकी. जीतपुरसिमरा-१४	
७.	पुष्पा सिंह	वातावरण अधिकृत	जीतपुरसिमरा उ.म.न.पा. नगर उपमहानगरपालिका कार्यालय	
८.	उषा कुमारी चौधरी	स. वातावरण अ.	" " " "	
९.	पद्म प्रसाद तिवारी	समाजसेवी	जीतपुरसिमरा-१४	
१०.	माधव पाण्डे	"	" " "	
११.	अर्जुन रेग्मी	"	" " "	
१२.	तेज प्रसाद चौलागाईं	"	" " "	
१३.	शिव अधिकारी महतो	"	" "	
१४.	सुरज महतो तामाङ	"	" " "	
१५.	उर्मिला साह	"	" "	
१६.	Laxmi Kandel	सर्व साधारण	" "	
१७.	धनु पौडेल	" "	" "	धनु
१८.	हेमा के.सी.	समाज सेवी	" "	
१९.	सविता सापकोटा		" "	

सि.नं.	पदाधिकारी/सरोकारवालाहरु	पद	ठेगाना	सही
२०	रिता देवि रोहित	सर्वसधारण	जीतपुरसिमरा-१४	रिता
२१	माधव प्र पाण्डे		जि.सि. १४	
२२	हरिश्चन्द्र गिरी		अ. प्रे. इन्तखाना	
२३	नारायण प्रसाद जोशी			
२४	अनिता पौडेल	,,	जि. सि. १४	
२५	सुशिला साह	सि.अ.न.मी	जि. सि. १४	
२६	फुलमाया थिङ	का.न	,,	
२७	अंबिका तमाङ	लेखा	,, ,,	
२८	शीलेष कुमारी	का.स.	,,	
२९	पारस चौधरी	सर्वसधारण	,, ,,	पारस
३०	कपिल खरेल	,,	,, ,,	
३१	गोविन्द पोखरेल	वडा सचिव	,, ,,	
३२	अजीत प्र. आमलेल	सर्वसधारण	,, ,,	
३३	सिता चौधरी	,, ,,	,, ,,	
३४	आमन थापा	,, ,,	,, ,,	
३५				
३६				
३७				
३९				
४०				

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल

कार्यालय प्रमुख

पुनरस कन्स... ट्रेडर्स प्रा. लि.
जीतपुर-१६, पर्सा

मधेश प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
जनकपुरधाम, नेपाल

महाशाखा प्रमुख

प्रस्तावहरु

१. प्रस्ताव कार्यन्वयनबाट सम्बन्धित क्षेत्रको प्राकृतिक प्रणाली भौतिक प्रणाली र आर्थिक प्रणालीबिच प्रभाव पर्ने सम्बन्धमा ।
२. खोला नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा
३. प्रस्तावित प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन स्वीकृतिको लागी सिफारिस सम्बन्धमा ।
४. हरियाली बढाउने सम्बन्धमा

निर्णयहरु

➢ प्रस्ताव नं. १ माथी छलफल हुँदा जीतपुरसिमरा उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने दुधौरा खोलाको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन कार्यन्वयन हुँदा सो क्षेत्रको प्राकृतिक प्रणाली भौतिक प्रणाली जैविक प्रणाली सामाजिक आर्थिक र सांस्कृतिक प्रणालीबिच के-कस्तो प्रभाव पर्दछ सो सम्बन्धी विस्तृत छलफल गरियो। छलफलबाट प्रस्ताव कार्यन्वयन हुँदा सकारात्मक प्रभाव र नकारात्मक प्रभावहरु तपशिल बमोजिम रहेको पाईयो। एक्सेभेटर प्रयोग गर्नु पर्ने अवस्था श्रृजना भएमा प्राविधिक टोलिको सिफारिसमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयनुसार गर्न सकिनेछ।

सकारात्मक प्रभाव:

- ❖ खोला नियन्त्रण हुने।
- ❖ नदी कटान रोकथाम हुने।
- ❖ रोजगारीको अवसरमा बृद्धि हुने।
- ❖ आय आर्जनको अवसरमा बृद्धि हुने।
- ❖ आयश्रोत र जनसहभागितामा बृद्धि हुने।
- ❖ बाटो र सडक संजालको बृद्धि हुने।
- ❖ जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाको राजस्वमा बृद्धि हुने।
- ❖ अनियमितता घट्ने।
- ❖ विकास निर्माण सामग्रीको उपलब्धता हुने।
- ❖ श्रोतको वैज्ञानिक तथा दिगो व्यवस्थापन हुने।

नकारात्मक प्रभाव:

- ❖ वायू प्रदूषण, ध्वनि प्रदूषण हुने।
- ❖ नदी किनारको कटान हुन सक्ने।
- ❖ स्थानीय र ठेकेदारबिच विवाद हुन।
- ❖ पानी बग्ने दिशामा परिवर्तन हुने।

२. प्रस्ताव नं. २ माथी छलफल गर्दा नदीजन्य पदार्थहरु ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा उत्खनन् तथा संकलन गरी बिक्रि वितरण बाट प्राप्त हुने रकम मध्यबाट १० प्रतिशत रकम नदी नियन्त्रण गर्ने कार्यमा खर्च गर्नु पर्नेछ।

३. प्रस्ताव नं. ३ माथी छलफल गर्दा उल्लेखित प्रभावको आधारमा नकारात्मक प्रभावभन्दा सकारात्मक प्रभाव बढी रहेकोले उक्त प्रस्तावको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन यस सार्वजनिक सुनुवाईबाट स्वीकृतिको लागी सिफारिस गर्ने निर्णय गरियो।

४. प्रस्ताव नं. ४ माथी छलफल गर्दा यस क्षेत्रमा हरियाली कायम गर्नको लागि प्रति वर्ष कम्तिमा ५०० बिरुवा सम्बन्धित सब डिभिजन वन कार्यालय र स्थानिय वन उपभोक्ता समुहको सहकार्यमा रोपण गर्ने र सो को संरक्षण को व्यवस्था समेत मिलाउने निर्णय गरियो।

अनुसूची-७ सार्वजनिक सुनुवाईको फोटोहरु

सार्वजनिक सुनुवाई

सार्वजनिक सुनुवाई
मिति - २०८२/०३/२७

जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका भित्र रहेको दुधौरा बालगंगा र पसाहा खोलाहरुबाट
दिगो एवं व्यवस्थित रुपमा नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवाको उत्खनन एवं
संकलन गरी बिक्री वितरण गर्ने कार्यको प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE)
प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धीको
सार्वजनिक सुनुवाई
मिति:- २०८२/०३/२७
परामर्शदाता
एण्ड ट्रेडर्स प्रा. लि.
बिरगंज-१६, पर्सा, नेपाल
आयोजक
जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
जीतपुर, बारा

अनूसुची: ८ स्वघोषणा पत्र:

<u>Name of Firm and Experts involved in IEE Study and Declaration Forms</u>

Name of Firm:- Local Initiatives for Nature Conservation-Nepal
Address: - Birgunj-16, Parsa
Contact Detail, Mob: - 9851006643
Email: - shambhuprasadchaurasia@gmail.com
Name of the Project: - IEE of Dhudhaura Khola
Location of the Project: **Jeetpursimara Sub-metropolitan City, Bara**
Declaration from Exports:

We declare that we have concluded the study professionally using acceptable and standard methodologies. To the best of our knowledge, study findings are correct and have not been altered in any manner. The mitigation measures purposed to the best of our knowledge are reliable, practical and adequate to comply with legal requirements. We shall accountable for any misleading information in any part of this report in respective areas of study.

सि.न.	नाम	विज्ञता	योग्यता	हस्ताक्षर
१.	प्रेमचन्द्र प्रसाद चौहान	वातावरण विज्ञ	Master's in Environment	
२	शम्भु प्रसाद चौरसिया	वन विज्ञ ,टोली प्रमुख	M.Sc. Forestry (Ecomomics & Mgt.)	
३.	लालबहादुर प्रसाद कुर्मी	जलाधार विज्ञ	Master's in Integrated WaterShed Develpoment and Management	
४	राम प्रसाद पंडित	समाजशास्त्री	Master in Humainities and Social science	Total: Avarage Depth 2850 95 cm
६	प्रतिमा कुमारी चौरसिया	अधिवक्ता	Bachelor of Legislative Law	
७	आरती कुमारी कुशवाहा	कम्प्युटर अपरेटर	Bachelore of Engineering Computer Science and Engineering	
८	सुनिल कुमार चौरसिया।	सिभिल ईन्जियर	Master of Technology (Structure Engineering Civil)	

Declaration from Team Leader

I declared that I have read and checked the content of IEE report. My study team has conducted the study professionally using acceptable methodologies. The study findings are correct to the best of my knowledge. The mitigating measures purposed are reliable, practical and adequate to comply with legal requirements. I also declare that myself and my team shall be accountable for misleading information in any parts of the report.

Shambhu Prasad Chaurasia (Team Leader)
Signature...
Mob no.:- 9851006643